

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

0-10 YAŞ ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARININ SANAL MEDYADAKİ YANSIMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet KANAK

MALATYA- 2011

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM A.B.D.
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

0-10 YAŞ ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARININ SANAL MEDYADAKİ YANSIMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet KANAK

Danışman: Yrd. Doç. Dr. BAHADIR KÖKSALAN

Malatya- 2011

KABUL VE ONAY SAYFASI

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı
Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı

Mehmet KANAK tarafından hazırlanan “0-10 YAŞ ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARININ SANAL MEDYADAKİ YANSIMASI” başlıklı bu çalışma, 23.06.2011 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Yrd.Doç.Dr. Aysun GÜROL

Üye (Tez Danışmanı): Yrd.Doç.Dr. Bahadır KÖKSALAN

Üye : Yrd.Doç.Dr. Mustafa AKDAĞ

Üye :

Üye :

ONAY

...../...../201..

Prof.Dr.Sebahattin ARIBAŞ

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım "0-10 Yaş Çocuk Cinsel İstismarının Sanal Medyadaki Yansıması" başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Mehmet KANAK
23.06.2011

ÖN SÖZ

Bu çalışmayı yaparken bana her türlü yardımda bulunan çok değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Bahadır KÖKSALAN'a, varlığı ve desteğiyle hayatıma anlam katan sevgili eşim Havva KANAK'a, bugünlerimin mimarı canım aileme, araştırmanın veri toplama aşamasında gazeteci kimliğiyle bana destek olan Öğretim Görevlisi Onur DURSUN'a, teknik anlamda çalışmama katkıda bulunan Öğretim Görevlisi Hakan KÖR'e çalışmanın yazınsal anlamda kontrolüne yardımcı olan sevgili mesai arkadaşlarım ve öğrencilerime, çalışmamızın öğretmen, yönetici ve ailelere sunumuna olanak sağlayarak çalışmanın amacına hizmet etmesinde katkıda bulunan Çorum İl Milli Eğitim ve Sungurlu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ilgili personellerine ayrı ayrı teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Mehmet KANAK

ÖZET

0-10 YAŞ ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARININ SANAL MEDYADAKİ YANSIMASI

KANAK, Mehmet

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Okul Öncesi Eğitim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Bahadır KÖKSALAN

Haziran-2011, IX+71 sayfa

İstismar vakalarının sayısının gün geçtikçe artması, bu alanda çalışmak için bir etken olmuştur. İstismar türlerinden cinsel istismarın dile getirilmesi anlamındaki çalışmaların sayısının azlığı da dikkat çekicidir. Araştırmaya örneklem oluşturması için sanal medyadan seçilen “3” haber sitesinden “2006-20011” yılları arasındaki “0-10” yaş arasındaki çocuklara yönelik cinsel istismar vakaları derlenmiştir. Derlenen her bir vakaya bilgi formu uygulanmış ve bu formların sonucu SPSS paket programında tablo ve grafiklere dönüştürülerek, ulaşılan rakamlar, yüzdelerle değerlendirilmiştir.

Araştırmadaki amaç bizim toplumumuzda böyle şeyler olmaz ön yargısını kırarak, yaşanmış vakalar üzerinden ailelere ve eğitimcilere öneriler sunmaktır. Araştırma sonuçları “1.5 aylık bebeğin istismarına kadar mağduriyet yaşının düştüğünü göstermektedir. Yine sonuçlara bakacak olursak, kız çocuklarının erkek çocuklardan daha çok istismar edildiği, aile içi istismarın da en az yabancılar tarafından yapılan istismar vaka sayısı kadar çok olduğunu görürüz. Araştırma için oluşturulan bilgi formundaki soruların yanıtları bulgular ve yorum kısmında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Cinsel İstismar, İhmal, Pedofili

ABSTRACT

THE REFLECTION OF THE SEXUAL ABUSE OF 0-10 YEARS CHILDREN AT VIRTUAL MEDIA

KANAK, Mehmet

M.S., Inonu University, Institute of Educational Science

Discipline of Preschool Education

Advisor: Assistant Professor Doctor Bahadır KÖKSALAN

June-2011, IX+ 71 pages

The increasing number of cases of abuse has been a factor to work in this area. The small number of studies on expressing sexual abuse, which is one of the types of abuse, is also striking. To set an example for the survey, cases of sexual abuse between the years 2006-2011 from the selected 3 news site intended for the children between the ages of 0-10 has been compiled. Information form was applied to the each compiled case and the result of this forms were transformed into tables and graphics in SPSS package program, achieved figures were presented with their percentage values.

The aim of the research is to overcome the prejudice of “there hasn’t been such things in our society” and to offer suggestions for the families and educators through experienced cases. Research results show that the age of victimizations has fallen to the abuse of one year-old baby. If we look at the results again, we will see that female children have been abused more than male children and the number of domestic abuse is at least as much as the number of cases of abuse made by foreigners. The answers to other questions in the information form created for the research take place in the parts of findings and comments.

Key Words: Child, Sexual Abuse, Neglect, Pedophilia

1. BÖLÜM

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	i
ONURSÖZÜ	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TABLolar, ŞEKİLLER VE GRAFİKLER.....	viii

2. BÖLÜM

1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Hipotezi.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	3
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5.Sınırlılıklar.....	5
1.6.Varsayımlar.....	6
1.7.Tanımlar.....	6
2.Kuramsal Bilgiler ve İlgili Araştırmalar	7
2.1.Çocuk İhmali ve İstismarı.....	7
2.2.İstismar Türleri.....	9
2.2.1.Fiziksel.....	9
2.2.2.Duygusal.....	11
2.2.3.Cinsel.....	13
2.3.Cinsel İstismarın Eylem Biçimine Göre Türleri.....	16
2.3.1.Dokunma Olmaksızın Yapılan İstismar.....	16
2.3.2.Dokunma ile Gerçekleştirilen İstismar.....	16
2.4.İstismarcının Çocuğa Olan Yakınlığına Göre Türleri.....	19
2.4.1.Ensest.....	20
2.4.2.Pedofili.....	22
2.5.Cinsel İstismara Uğramış Çocuk Nasıl Fark Edilir?.....	23
2.6.Cinsel İstismarın Çocuğa Etkileri.....	24
2.7.Cinsel İstismarına Neden Olan Etkenler.....	26
2.8.İstismarı Önleme.....	27
2.9.İlgili Araştırmalar.....	28

3. BÖLÜM

YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Evren ve Örneklem.....	34
3.3. Veri Toplama Aracı.....	35
3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması.....	35
3.5. Verilerin Çözümü.....	35

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM.....	36
------------------------	----

5. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	52
5.1. Sonuç.....	52
5.2. Öneriler.....	54
5.2.1.Öneriler.....	54
5.2.2.Araştırmacılara Öneriler.....	55
KAYNAKÇA.....	57
EKLER.....	67

TABLolar, ŞEKİLLER ve GRAFİKLER

Tablolar Listesi

Tablo 1. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Yaş Dağılımlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	37
Tablo 2. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Cinsiyet Dağılımlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	38
Tablo 3. Cinsel İstismar Mağduru Çocuklarda Mental Retardasyon Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	39
Tablo 4. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Anne-Babalarında Ruhsal Hastalık Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	40
Tablo 5. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Anne-Babalarında Madde Bağımlılığı Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	41
Tablo 6. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Aile Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	42
Tablo7. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Anne-Babası Arasında Akrabalık Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	43
Tablo 8. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Aile Yapılarını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	43
Tablo 9. Cinsel İstismar Mağduru Çocuğun Bakımını Üstlenen Kişiyi Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	44
Tablo 10. Yaşanmış Cinsel İstismarın Eylem Biçiminden Türünü Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	45
Tablo 11. İstismarcının Kurbanı Olan Yakınlık Derecesini Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	46
Tablo 12. Cinsel İstismarın Tekrarlanıp Tekrarlanmadığını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	47
Tablo 13. İstismar Vakalarının Hangi Mevsimde Yaşandığını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	48
Tablo 14. İstismar Yaşandıktan Sonra Kurbanın Bu Durum Karşında Nasıl Bir Davranış Sergilediğini Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	49
Tablo 15. Yaşanmış Olan İstismar Vakası Sonrası Ailenin Duruma Karşı Nasıl Bir Yaklaşımda Bulduğunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	50

Tablo 16. Ailenin İstismar Sonrası Çocuğa Karşı Davranışının Nasıl Olduğunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu.....	51
--	----

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Çocuklar, hayatlarını bir yetişkin desteği olmaksızın sürdüremeyen, neslin devamını sağlayan insan yavrularıdır. Çocuklar sürekli gelişim ve değişim içerisindedirler. Bu gelişimleri olumlu yönde desteklenmedikçe ileriki yaşamlarında başa çıkılamayacak sorunların doğması kaçınılmazdır. Bu gelişimi desteklemek hem ailenin hem de çocuğun içinde yaşadığı sosyal çevrenin ortak görevleridir. Gereken desteğin uygun biçimde sağlanması için bilinçli anne-babalar ve sağlıklı bir toplumun varlığı şarttır. Fakat yarınlarımızı oluşturacak çocuklarımızın gelişimleri her zaman olumlu desteklerle sürdürülememektedir. Çocukların da yetişkinler gibi bazı temel hakları olduğu gerçeği göz ardı edilmekte ve çocuk hakları çoğu zaman ihlal edilmektedir. Temel hakların ihlaline örnek oluşturacak durumlardan biri de çocuğa yönelik ihlal ve istismar vakalarıdır.

Polat'a göre (1998), 0-18 yaş grubu çocuğunun kendisine bakmakla yükümlü kişi veya kişiler tarafından zarar verici, kaza dışı ve önlenabilir bir davranışa maruz kalmasına çocuk istismarı denir. Bunun çocuğun gerek fiziksel, gerekse psikososyal gelişimini engelleyen, yaşandığı toplumun kültürel değerleri dışında kalan ve uzmanı tarafından da istismar olarak kabul edilen bir davranış olması gerekmektedir.

Çocukların birçoğu hayatının bazı evrelerinde yetişkinler tarafından, sırf yetişkinin tatmini uğruna çeşitli şekillerde istismar edilmektedir. İstismar olguları karşımıza kimi zaman tek bir boyutta çıkarken kimi zamanda kompleks bir yapıda birden fazla istismar çeşidinin birlikte uygulanmasıyla çıkmaktadır.

İstismar çeşitlerinin etkileri de farklılıklar göstermektedir. Yaşamın tümü boyunca etkilerinin devam etme olasılığı en yüksek olan çeşitlerinden biri de cinsel istismardır. Cinsel istismar vakaları incelendiğinde istismarcıların aile bireylerinden biri olarak karşımıza çıktığı türler de görülmektedir. Çevreden, yabancı bir bireyin cinsel yönden istismarı, çocuğu aile içinden tanıdık, güvenilen birinin istismarından daha az etkilemektedir.

İstismar vakaları, gün ışığına çıkmamakta bu da istismarın tekrarlanma olasılığını artırmakta yani istismarcılara cesaret vermektedir. Bu tür vakaların gündeme getirilmesi ve konuyu tartışmaya açması yönünde medyanın payı büyüktür. Gelişen teknoloji ile medya yeni boyutlar kazanmış ve internet haberciliği, yani sanal medyanın gündemi takip etme adına tercih edilme oranı artmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu sanal medyadan erişilen haberler oluşturmaktadır.

Bu araştırmada, cinsel istismarın eylem türlerinden ve istismarcının çocuğa olan yakınlığından bahsedilerek, çalışma grubu 0-10 yaş çocuklarına uygulanan bu istismar türlerinin izahı ile sürdürülmüştür.

Olguların büyük bir kısmının gizleniyor olduğu gerçeği göz önüne alındığında ulaşılan vakaların sayısının çokluğu tüm vakaların rakamlarının ciddiyeti konusunda korku ve endişeye neden olmaktadır.

Yine endişeye mahal veren durumlardan biri de çocukların istismara uğrama yaşının giderek düşüyor olması gerçeğidir. Yapılan araştırmanın sonuçları gösteriyor ki bizim ülkemizdeki durum tahmin edilenden daha vahimdir. Toplumumuzda böyle vakaların olmadığı düşüncesi yıkılmakta ortaya çıkan tablo bu konuda ciddi tedbirlerin alınması gerekliliğini gözler önüne sermektedir.

Araştırmanın sonucu ve elde edilen veriler ışığında sunulan öneriler ile öncelikle vakaların yaşanmaması adına nelerin yapılabileceği, yaşanmış ise de çocuğun gündelik yaşamına dönmesini kolaylaştıracak tedbirlerin içeriği sunulmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Çocuklar bir erişkin olana dek yaşamlarını sürdürmek adına bir takım ihtiyaçlarını yetişkinlerin yardımı ve onların denetimleriyle karşılayabilir. Korunmasız ve savunmasız olmalarına karşın onların da gözetilmesi gereken temel hak ve özgürlüklere sahip oldukları unutulmamalıdır. Çocukların en temel haklarından olan yaşama, korunma, güvende olma gibi hakları biz yetişkinler tarafından kısıtlanmaktadır. Bu kısıtlama, kendini çocuğun üzerinde gerçekleştirilen farklı istismar alanlarıyla gösterir. Bu istismar türlerinden, çocuğun tüm yaşamını alt üst etmesi adına

bahsedilecek olan tür, cinsel istismardır. Cinsel istismar çocuğu derinden yaralayan, örseleyici bir yaşantıdır.

1.2. Araştırmanın Hipotezi

Bu araştırmanın hipotezini aşağıda belirtilen ifadeler oluşturmaktadır:

- 1- Kız çocukları erkek çocuklara oranla daha fazla cinsel istismara maruz kalmaktadır.
- 2- Farklı alt yaş grubundaki çocuklar cinsel istismara maruz kalmaktadır.
- 3- Zeka geriliğine sahip çocuklar da cinsel istismara maruz kalmaktadır.
- 4- Cinsel istismar mağduru çocukların anne-babalarının sosyal durumları birbirinden farklılık göstermektedir.
- 5-Cinsel istismara maruz kalan çocukların bakımı farklı kişi ve kurumlarca karşılanmaktadır.
- 6- Çocuklar dokunma yoluyla gerçekleşen istismar türüne daha fazla maruz kalmaktadırlar.
- 7-Ülkemizde çocuğa yönelik cinsel istismar kan bağı gözetilmeksizin herkes tarafından uygulanabilir.
- 8- İstismar vakaları en fazla ilkbahar, yaz mevsimlerinde yaşanır.
- 9- Cinsel istismar mağduru çocuğun olaya yaklaşımı farklılık göstermektedir.
- 10-Ailelerin yaşanan cinsel istismara karşı yaklaşımları farklılık göstermektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı çocukluk döneminde örseleyici, travmatik yaşantılardan biri olan, son yıllarda sıkça duyduğumuz cinsel istismarın ülkemizdeki durumunu gözler önüne sermektir. Özellikle çocuğun farklı gelişim alanları dikkate alındığında tüm bu alanların % 70 gibi büyük bir kısmının tamamlandığı okul öncesi dönem temelinden yola çıkılarak yapılan araştırmada çocuğun geleceğinin şekillendiği bir evrede yaşanacak olumsuzlukların muhtemel sonuçlarını ortaya sermek amaçlarımızdandır.

Araştırmadan elde edilecek veriler ışığında okul öncesi dönem başta olmak üzere çocuğa yönelik cinsel istismar vakalarıyla başa çıkma yollarının tespiti ve bunun

eğitsel düzeyde yansıtılması amaçlanmaktadır. Alanda yapılan araştırmalar incelendiğinde konun farklı disiplinlerin çalışma alanına giriyor olması sebebiyle yapılmış araştırmaların adli ve tıbbi boyutta yoğunlaştığı saptanmış, bu çalışma ile konunun eğitim bilimleri sahasında da ele alınması amaçlanmıştır ve özellikle ağır tıbbi ve hukuki terimlerin çok fazla bulunmadığı bir çalışma oluşturmak amaçlanmıştır. Cinsel istismar vakaları yaşandıktan sonra çocuğa rehabilite hizmetleri sunmak yerine eğitsel önlemler alınarak vakaların yaşanma sıklığını mümkün olan en az seviyeye düşürmek araştırmanın yapılmasının amaçlarından sadece biridir.

İstismar vakalarını önlemek adına birinci sırada önem taşıyan eğitim hizmetlerinin yeterli düzeyde olmayışı büyük bir eksiklik. Bu araştırma ile konuya hassasiyet gösteren, bu konuda çevresindeki bireyleri bilgilendirme girişimlerinde bulunan eğitimcilere kaynak olabilecek bir çalışma hazırlamak amaçlanmıştır.

Özellikle yaşanan vakaların büyük bir kısmının gizleniyor olması ve yalnızca bir bölgede analiz yapılmasının sığ kalacağı düşüncesiyle araştırmayı daha genel kılabilmek adına yaşanmış ve haber konusu olmuş vakalardan yola çıkıp araştırma sonuçlarını genelleme yoluna gitmek amaçlanmıştır. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmak istenebilir.

- 1- Cinsiyete göre cinsel istismara maruz kalma yönünden fark var mıdır?
- 2- Ülkemizde son yıllarda hangi yaş grubundaki çocuklar cinsel istismara maruz kalma yönünden risk altındadır?
- 3- Cinsel istismara maruz kalma yönünde zeka geriliğine sahip çocukların durumu(sayısı) nedir?
- 4- Cinsel istismar mağduru çocukların anne-babalarının sosyal durumları nasıldır?
- 5- Cinsel istismar mağduru çocukların bakımı kimler tarafından karşılanmaktadır?
- 6- Eylem biçimleri göz önüne alınırsa hangilerinin yaşanma sıklığı fazlalık göstermektedir?
- 7- İstismarcının çocuğa yakınlığı gibi türleri göz önüne alınırsa hangilerinin yaşanma sıklığı fazlalık göstermektedir?
- 8- Vakaların yaşanma olasılığı en yüksek olan zaman dilimi(mevsim) hangisidir?
- 9- Cinsel istismar mağduru çocuğun olaya yaklaşımı nasıldır?
- 10- Ailenin yaşanan durum karşısında istismara ve çocuğa yaklaşımı nasıldır?

1.4. Araştırmanın Önemi

İstismar vakaları, türü ne olursa olsun çocuğun hayatında silinmeyecek birtakım izler bırakan ve çocuğun tüm yaşamı boyunca sürecek, istenmedik ve gelişimsel anlamda olumsuz etkileri bulunan; buna rağmen sıkça uygulanan eylemlerdir.

Bu araştırma çocukların maruz kaldığı istismar türlerinden cinsel istismarın sürekli üstünün kapatılması yönündeki eksiğin kapatılması adına ülkemizdeki gerçeğin son 5 yıllık dilimini inceleyeceği için önemlidir. Ayrıca “bizim toplumumuzda böyle şeyler olmaz” ön yargısını kırıp, bu gibi bir durumla karşılaşıldığı zaman nasıl bir yol izlenmesi gerektiğini göstermek adına fikirler vereceği ve alanda çocuk cinsel istismarına yönelik yeni bir bakış açısı getireceğinden dolayı önemlidir. Araştırma alan yazında, seçilen yaş grubu ve genellenebilirlik adına ilklerden biri olması bakımından önemlidir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma bazı sınırlılıkları da beraberinde getirmektedir. Konunun mahremiyeti ve hassasiyeti göz önüne alındığında istenilen sonuçlara tam anlamıyla ulaşmak mümkün olmamıştır. Özellikle belirli bir alanda saha çalışması yapmanın genellenebilirlik açısından bazı sakıncalar doğuracağı gerekçesiyle, gerek sanal, gerekse yazılı medya tarafında afişe edilmiş vakaları tercih yoluna gidilmiştir. Yaş düştükçe vakaların yaşanmışlığının gerek anlaşılması gerekse yüksek sesle dile getirilmesi ihtimali düşmektedir. Alan yazında bu yaş grubuna yönelik, ülke genelinden vakaların belirlenmesi yönünde araştırmalar olmadığı tespit edilmiştir ve araştırmaya çerçeve oluşturmak adına çalışma;

- 2006–2011 yılları arasında örnekleme olarak alınmış haber sitelerinin içinde yer alan haberler ile
- Çocuk istismarı konusu içinde yalnızca cinsel istismar boyutu ile
- Belirtilmiş olan yaş aralığı ile
- Veri toplama aracında yer alan soruların içeriği ile sınırlı kalmıştır.
- Haberlere konu olan vakalarda detaylı bilgiler sunulmadığından bilgi formundaki her soruya ait cevap seçenekleri için gereken cevaplar tek tek yanıt bulamayabilmiştir. Bu da araştırma adına oluşan sınırlılıklardan biridir.

1.6. Varsayımlar

- Elde edilen verilerin(haberlerin) gerçeği olduğu gibi yansıttığı varsayılmaktadır.
- Ulaşılabilecek olan sonuçların genellenebilir olduğu varsayılmaktadır.
- Veri toplama aracının varılmak istenilen sonuçlara ulaşmakta yeterli olacağı varsayılmaktadır.

1.7.Tanımlar

Çocuk: Araştırmada, doğumdan itibaren 10 yaşına kadar olan bireyleri kasteden bir tanım olarak karşımıza çıkmaktadır.

İhmal: Bakmakla yükümlü kimseler ve diğer yetişkinlerin çocuğun beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık ve sevgi gibi temel gereksinimlerini ihmal etmeleri sonucu çocuğun bedensel, duygusal, ahlaksal ya da sosyal gelişiminin engellenmesi olarak tanımlanmaktadır.

İstismar: Çocuğun sağlığını, fiziksel ve psikolojik gelişimini olumsuz etkileyen, bir yetişkin, toplum ya da devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan hareket ya da davranışlara denir.

Ensest: Toplum tarafından hoş karşılanmayan, gerek yasal, gerek dini, gerekse tıbbi kurallar uyarınca evlenmeleri yasak olan kişiler arasındaki cinsel ilişki olarak tanımlanmaktadır.

Pedofili: Toplumda sübyancılık olarak da nitelendirilen, bir çocuğun kendisinden en az 6 yaş büyük biri tarafından cinsel doyum amacıyla kullanılması durumudur.

Cinsel Sömürü: Çocukların istismarından sorumlu olmanın yanı sıra bu durumun ticari amaçla sürdürülmesi durumudur.

BÖLÜM II

2.KURAMSAL BİLGİLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde konuyla ilgili literatür incelemesi yapılmış; temel kavram ve terimler üzerinde durulmuştur.

2.1.Çocuk İstismarı ve İhmali

Çocuk istismarı, en geniş anlamıyla, çocukların başta anne ve babaları olmak kaydıyla, kendilerine bakmakla yükümlü kimseler ve toplumdaki diğer erişkin bireyler tarafından zihinsel, fiziksel, duygusal veya cinsel gelişimlerini engelleyen ya da beden veya ruh sağlığına zarar veren, kaza sonucu gerçekleşmeyen durumlarla karşı karşıya bırakılmasıdır (Kepenekçi, 2001).

İhmal; fiziksel, duygusal, tıbbi ve eğitimsel boyutlarda görülmektedir. Diğer istismar türlerinin tersine, çocuğa uygulanan davranışlar yerine, uygulanmayan, eksik bırakılan davranışlar söz konusudur. Bir çocuğun sağlıklı büyümesi ve gelişmesi için önemli olduğu varsayılan davranışların yeterli olmayışı veya yokluğu olarak da tanımlanan ihmal, istismar türleri arasında en sık gözden kaçırılan türdür (Crosson-Tower,2008). “Genel olarak 18 yaşın altında bulunan çocuklara karşı aktif olarak girişilen ve onların fiziksel, duygusal, zihinsel ve toplumsal gelişimlerini zedeleyen her türde eylem çocuk istismarı olarak tanımlanmaktadır. Çocuğun beslenme, bakım, gözetim, eğitim gibi ihtiyaçlarının karşılanmaması ise çocuk ihmali olarak ele alınmaktadır”(Zeytinoğlu, 1991: 148).

Çocuk istismarı ve ihmali, ana baba ya da bakıcı gibi bir erişkin tarafından çocuğa yöneltilen, toplumsal kurallar ve profesyonel kişilerce uygunsuz ya da hasar verici olarak nitelendirilen, çocuğun gelişimini engelleyen ya da kısıtlayan eylem ve eylemsizliklerin tümüdür. Bu eylem ya da eylemsizliklerin sonucu olarak çocuğun fiziksel, ruhsal, cinsel ya da sosyal açıdan zarar görmesi, sağlık ve güvenliğinin tehlikeye girmesi söz konusudur (Oral, R. Can, D. Kaplan, S. 2001; Akt: Karanfil, R. Akçan, R. ve Orhan, R. 2010: 4).

Kozcu'ya (1991) göre; çocuk istismarı tanımlanırken bazı sorunlarla karşılaşılmaktadır. Tanım karmaşası, hem toplumsal ve kültürel değerlerden kaynaklamakta hem de konunun disiplinler arası özelliği nedenine de bağlanmaktadır. Hukukçular çocuk istismarını tanımlarken, istismar edenin niyetine yönelirken, sağlık personelleri istismarın sonuçlarına ağırlık vermektedir. Kültürel farklılıklar da istismarı tanımlamayı güçleştirmektedir. İstismarı evrensel bir biçimde tanımlamak çok güçtür. Bunun nedeni ise farklı kültürlerde, o kültürün çocuğa verdiği değerlerden ve yaygın olarak kabul gören ve uygulanan disiplin yöntemlerinden kaynaklanan sorunlardır. Bir batılı Türkiye'deki bazı geleneksel çocuk yetiştirme yöntemlerini (kundaklama, sünnet, dayak) çocuk istismarı olarak algılayabilir. Gelişmiş ve batılı ülkelerle, yoksul ve gelişmekte olan ülkelerdeki çocuk istismarı ve ihmalinin farklı nitelikler göstermesi doğaldır. Yoksul ve gelişmekte olan ülkelerde çocuklar yetersiz beslenme ve eksik sağlık bakımı gibi genel kültürel ihmale daha sık maruz kalmakta, varlıklı ülkelerde ise aile bağlarının zayıflaması ve anne ile çocuğun izole yaşaması gibi durumların cinsel sömürü, yaygın uyuşturucu kullanımı ve şiddetli fiziksel istismar türlerini artırıcı nitelikte olduğu belirtilmektedir.

Çocuk istismarı, tıbbi, hukuki, gelişimsel ve psikososyal kapsamlı ciddi bir sorundur (Kara, Biçer, Gökalp, 2004). “Çocuğa yönelik kötü muamele ya da çocuk istismarı kavramı incelendiğinde insanlık tarihi kadar eski olduğu görülmektedir. Günümüzde istismar olgularının halen yarısı bilinmemekte, bildirilmemektedir. Çocuk istismarı incelenabilirliği, çocuğa genellikle en yakını olan kişiler tarafından yapılıyor olması ve çocuk üzerinde yaşamının ilerleyen yıllarını dahi etkileyecek uzun süreli etkilerinin olması, tanınması ve tedavi edilmesi en zor travma türüdür” (Yılmaz, İşiten, Ertan ve Öner, 2003: 295).

Çocuk istismarı ve ihmali, birçok sektörün işbirliğini gerektiren ciddi bir sorundur. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF)'in 14 Mart 1986 tarihli raporunda, çocuk istismarını aşağıdaki özelliklerin belirleyebileceği bildirilmiştir (Kars, 1996: 5):

- Çocuğa bilinçli olarak zarar verilmesi, · Sosyal açıdan yasaklanmış bir hareket olması,
- Hareketin istismar olduğu konusunda uluslararası düzeyde ne kadar çok görüş birliği olduğunun ifade edilmesi,

- Bir ya da daha fazla çocuğun zarar görmesi.

İstismar için aktif, ihmal için ise pasif davranışlar demek mümkündür. Ebeveyn çocuğa birden fazla istismar ve ihmal uygulayabilmektedirler (Lynch, 1991).

“Çocuk istismarı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların ilk olarak fiziksel, ardından cinsel, daha sonra duygusal istismar ve ihmal ile ilgili olduğu görülmüştür. Çocuk istismarı ve ihmali konusunda, başlangıçta istismar ve ihmalin seyrek olarak görüldüğü, bu tür davranışları yapanların ruhsal yönden sorunlarının olduğu, istismarın düşük sosyo-ekonomik düzeyde görülebileceği, istismarcıların çocukluklarında istismara maruz kalmış oldukları ve her geçen yıl istismar vakalarının arttığına ilişkin bazı mitler bulunmaktadır” (Gelles, 1987; Akt: Irmak 2008: 12-13).

Çocuk Şube Müdürlüğü Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği incelendiğinde istismar; ailenin veya çocuktan sorumlu kişi veya diğer şahısların, çocuğu fiziksel, duygusal ya da cinsel şiddete maruz bırakması ve psiko-sosyal yönden gelişimini örseleyerek fuhuş, dilencilik, suça yönlendirme gibi tutum ve davranışlarını kapsamaktadır.

2.2.İstismar Türleri

Çocuk istismarı; fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismar, olarak üç temel grupta incelenmektedir.

2.2.1.Fiziksel İstismar

En sık rastlanılan ve en kolay belirlenen istismar tipidir (Polat, 2004).

Fiziksel istismar genellikle kaza olarak değerlendirildiği için yaygınlığını saptamak güçtür. Fiziksel istismara uğrama ihtimali açısından kız ve erkek çocuklar arasında fark olmadığı, fiziksel istismarın en çok 4-8 yas grubu çocuklarda görüldüğü ve yaşla birlikte istismarın azaldığı yapılan çalışmalarla belirtilmiştir (Taner ve Gökler, 2004). English'e (1998) göre “bakım veren kişi tarafından gerçekleştirilen ve çocuğun

fiziksel olarak zarar görmesiyle, hatta ölümüyle sonuçlanabilen davranışlar fiziksel istismar olarak tanımlanmaktadır”(Akt: Tuna 2010: 40).

Uygulayan kişiye göre bakılacak olursa fiziksel istismar çocukların ailesi tarafından gerçekleştirilebileceği gibi çocuğun bakımından sorumlu kurumlar (okul, bakımevi, yuva, vb.) tarafından da gerçekleşebilmektedir. Fiziksel istismarı kapsayan olaylar yumruk atma, itip kakma, tokat atma, sarsma ve etin burkulması olduğu gibi kimi zaman herhangi bir materyalle (kemer, kayış, sopa, ev eşyası) de gerçekleşebilmektedir. Eylemin gerçekleşme şekline göre çocukta yaralanmalara hatta çocuğun ölümüne kadar varabilmektedir (Polat, 2001: 163–164).

Parke ve Collmer (1975) çocuk istismarı ve özellikle de fiziksel istismarı üç türde tanımlamışlardır.

Birinci yaklaşıma göre; “istismar”, meydana gelen sonuçlar açısından ele alınmaktadır. Özellikle fiziksel istismarın açıklanmasında kullanılan bu yaklaşımın avantajı, yaralanma düzeyinin niceliksel ve nesnel bir biçimde ortaya konulabilmesi ve yaralayan kişinin amaç ve güdülerine başvurma gereğinin azalmasıdır.

İkinci yaklaşım kapsamında ise; “niyet” kavramı ele alınmıştır. Ancak, çocuğu istismar ve ihmal edenin niyeti gözlenebilir bir davranış olmadığından bu yaklaşımın işlerlik kazanması güç görülmektedir.

Üçüncü yaklaşımda ise; çocuk istismarı konusunda bir karar vermek için istismarı değerlendiren kişinin, içinde yaşadığı kültüre bağımlı olarak bazı kararlar verdiği düşünülür, kısaca bir davranış, belli bir durumda, belli bir çocukta ve belli bir toplumsal sınıfta istismar olarak tanımlanabilirken; farklı bir durum ve toplumsal sınıfta istismar olarak değerlendirilmeyebilir. Buna göre” çocuk istismarı” tanımı, tanımlamayı yapacak olan kişinin içinde bulunduğu sosyal sınıf ve kültürel yapıdan etkilenmekte ve ona göre şekillenmektedir. (Akt: Gökler 2006: 50)

Fiziksel istismar incelendiğinde büyük kısmının, bebek ve okul öncesi çağı çocuklarda görüldüğü sonucuna varılmıştır. Fiziksel istismara uğrayan çocukların yaklaşık üçte ikisi 3 yaşından küçük çocuklardır. (Bilir, 1991).

Fiziksel istismar, diğer istismar türlerine göre daha kolay belirlenmektedir. Fiziksel istismarın türlerinin belirlenmesi aşağıda belirtilen durumlardan biri ya da bir kaçının birlikte görülmesi ile mümkün olmaktadır. Bunlar (Bilir,1991; Kozcu,1991);

- Yanıklar, kırıklar, çıkıklar, kesikler, çürükler, şişlikler, eksik ve koparılmış saç, sigara yanığı, ısırik izi

- Gelişme geriliği
- Nedeni belli olmayan ölümler
- Yaralanma biçiminin mantıklı biçimde açıklanamaması
- Yaraların tedavi edilmemesi veya geç tedavi edilmesi
- Kemik ve eklem hasarları
- Zehirlenmeler
- Beyin ve göz hasarları

Fiziksel istismar ebeveynin bilinçli bir kararı sonucu çocuğa zarar vermek amacıyla kasıtlı olarak yapılabilmektedir. Bazı vakalarda amaç ebeveynin çocukta ağır yaralanmalara yol açmadan acı vermesi iken, bazı vakalarda ise fiziksel istismar ebeveynin kontrolünü kaybetmesi sonucunda meydana gelmektedir. Ebeveynler genellikle davranışlarının haksız olduğunu kabul eder ve çocuğa yaraları sorulduğunda ne söylemesi gerektiğini anlatarak, çocuğu tehdit ederek veya izleri kıyafet veya makyaj yardımıyla kapatmaya çalışarak istismarı gizlemeye çalışır. Son yıllarda çocuk ölümlerine neden olan farklı fiziksel istismar türleri üzerinde de durulmaktadır. Hamilelik sırasında annenin alkol, sigara ve uyuşturucu kullanması ve çocukların kasti olarak öldürülmelerinin de bu konu çevresinde ele alındığı belirtilmektedir (Horton ve Cruise, 2001: 2; Kozcu, 1991).

Fiziksel cezanın sürüp gitmesinde toplum içerisinde oluşmuş bazı ortak inançlar vardır. Bunlar (Öner,1996);

- Cezanın, karakter gelişiminde olumlu rol oynadığına inanılması,
- Cezanın çocuğa saygılı davranmayı öğreteceği kanısı,
- Bazı çocukların yalnızca cezadan anlayacağı görüşü ve
- Ceza uygulanmadığında davranış sorunlarında bir artma olacağı korkusudur.”

2.2.2.Duygusal İstismar

Duygusal istismar, çocuk ve gençlerin kendilerini etkileyen tutum ve davranışlara maruz kalması ya da ihtiyaç duydukları ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılması, sosyal ve bilimsel standartlara göre ruhsal yönden hasara uğratılmaları

durumudur. En sık rastlanılan istismar türlerinden olmasına karşın adlandırması çok zordur. Tek başına bulunduğu gibi diğer istismar türleri ile birlikte de bulunabilir (Runyan, Corrine, Ikeda, 2002). “Duygusal istismar tüm istismar biçimlerini bir şemsiye gibi altında toplayan bir olgudur. Hatta fiziksel ve cinsel istismarın somut hasarı, izleri yok olduktan sonra da duygusal istismar devam etmektedir” (Erkman, 1999: 127).

Duygusal istismarın literatürdeki tanımı; çocuğun duygusal, sosyal ve kişilik gelişimini engelleyici tüm davranışlarını, içermektedir. Bu durumlara, hem aile içinde bireysel boyutta (aşağılanma, eleştirilme, reddedilme, korkutulma, tehdit edilme gibi) hem de toplumsal ve kültürel boyutta rastlamak mümkündür. Doğrudan ve şiddetli duygusal istismarın, çocuktaki birçok davranış problemleri ve öğrenme güçlükleriyle (yalancılık, hırsızlık, düşük benlik kavramı, aşırı bağımlılık, başarısızlık, depresyon, saldırganlık gibi) yakından ilişkili olduğu görülmektedir. Günümüzde özellikle de psikologlar arasında, duygusal istismarın, çocuk istismarı konusunun en önemli türünü teşkil ettiği kabul edilmektedir. Bu görüş bazı varsayımlarla desteklenmektedir. Bunlar (Kozcu 1991);

- Duygusal istismar diğer çocuk istismar türlerinin ayrılmaz bir parçasıdır
- Çocuk istismarının en önemli olumsuz etkileri, kişinin benlik kavramını, insanlar arası ilişkilerini ve yaşam boyu amaçlarını etkileyen psikolojik türdendir.

“Duygusal istismar, sözel istismar, fiziksel olmayan ancak çok ağır olan cezalar ya da tehditleri içerir. Duygusal ihmalde ise yeterli duygusal destek sağlamamak, ilgi ve sevgi göstermemek ve çocuğun şiddetle karşı karşıya kalmasına izin vermek yer alır” (Glaser, 2002; Akt: Taner ve Gökler 2004: 85).

“Çocuğun yaşı ve içinde bulunduğu gelişim dönemine göre, duygusal ihmal ve istismarın çocukta farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabileceği belirtilmektedir” (Yavuzer, 1992: 60). “Duygusal istismara uğramış çocuklar, pasif kişilik özelliklerine sahip, kendine güveni olmayan ve antisosyal davranışlar (çevresine ve kendisine fiziksel zarar verme) gösteren kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanı sıra, bu çocuklarda öğrenme güçlüğü ve dikkat dağınıklığı gibi sorunlar da sıklıkla görülmektedir” (Yılmaz ve diğerleri 2003; Akt: Akgiray 2007: 5).

Ailesince sürekli hor görülen ve aşağılanan çocuklar, zamanla kendilerini hem fiziksel hem de duygusal olarak sosyal ortamlardan soyutlamaktadırlar. Kendilerine güvenmedikleri için, diğer insanların yanında kişiliklerini rahat sergileyememekte, sadece sınırlı ve kısıtlı olarak hareket etmektedirler (Twaite ve Srednicki, 2004).

Duygusal istismar tanımının karışmasına neden olan bir diğer etken de tanımın bazı değişkenleri içermesidir. Örneğin bir davranış modeli bebeklik döneminde normal kabul edilirken başka bir gelişim döneminde duygusal istismar sınıfına girebilmektedir. Örnek olarak ağır koruyuculuk davranışı gösterilebilir. Duygusal istismarın saptanmasını ve değerlendirilmesi bu durumlar sebebiyle daha zor hale gelmektedir (Polat, 2001: 323).

2.2.3.Cinsel İstismar

Çocukların cinsel istismarı kavramından bahsetmeden önce yasal olarak tanımlanması ve sınıflandırılmasında fayda olacağı düşünülmektedir.

Madde 103 - (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.
Reşit olmayanla cinsel ilişki

Madde 104 - (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
(2) Fail mağdurdan beş yaştan daha büyük ise, şikâyet koşulu aranmaksızın, cezası iki kat artırılır.

Cinsel taciz

Madde 105 - (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur.
(2) Bu fiiller, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkra göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur işi terk etmek mecburiyetinde kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz (www.belgenet.com).

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin cinsel istismarın önlenmesine yönelik 34. Maddesine göre ise:
"Taraflar Devletler, çocuğu her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suistismale karşı koruma güvencesi verirler. Bu amaçla Taraflar Devletler özellikle:
Çocuğun yasa dışı bir cinsel faaliyete girişmek üzere kandırılması ya da zorlanmasını,
Çocukların fuhuş ya da diğer yasa dışı cinsel faaliyette bulundurulmasıyla sömürülmesini,
Çocukların pornografik nitelikli gösterilerde ve malzemede kullanılarak sömürülmesini önlemek amacıyla ulusal düzeyde, ikili ve çok taraflı ilişkilerde gerekli her türlü önlemini alırlar" denilmektedir (İnsan Hakları Mevzuatı, 2004:189-190).

Cinsel istismar kavramı, cinsel gelişimini tamamlanmamış bir çocuk ya da ergenin, bir erişkinin cinsel arzu ve gereksinimlerini karşılama adına güç kullanarak, tehdit ya da kandırma yolu ile kullanılması olarak tanımlanmaktadır. İstismarı uygulayan kişinin çocuk ya da ergen ile kan bağı varsa ya da ona bakmakla yükümlü biri ise bu durum ensest olarak adlandırılır. Cinsel istismardan söz ederken iki çocuk arasındaki cinsel aktiviteler de ele alınır; yaş farkı 4 yaş ve üstü olduğunda, küçük çocuğun zorlama ya da ikna ile cinsel doyum amacı güden aktivitelere maruz bırakılması durumu da cinsel istismar olarak ele alınır (İşeri ed. 2008). Cinsel istismar

(pedofili) vakasında kimi kaynaklar yaş farkını en az 4 olarak sınırlarken, bazı kaynaklar tanımlarında yaş farkının en az 6 olması gerektiği görüşünü vurgulamıştır.

“Cinsel istismar diğer istismar türlerinden sıklığı ve karmaşıklığı açısından farklılıklar göstermektedir. Toplumca kabul edilmesi zor olduğu için belirlenmesi ve ortaya çıkarılması çoğu zaman zordur”(Green, 1996; Akt: Tıraşçı ve Gönen 2007: 83).

Çocukların cinsel istismarının varlığı yüzyıllardır süre gelen bir gerçektir; ancak yeni yeni sağlık sorunu olarak işlenmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde 1970’lerin ortasında birdenbire artan vaka bildirimleri ile birlikte, çocuk cinsel istismarı sorun olarak görülmeye başlanmıştır. İngiltere ve Kanada’dan da benzeri yayınlar takip eden yıllarda çıkmaya başlamıştır. Doğu ülkelerinde ise bildirimlere son birkaç yılda rastlanmaktadır (Özen ve Şener,1997).

“Chahal ve Herczog’a (2003:3) göre, çocukların cinsel suistimali ve sömürsünün ortak yönünün, çocuklarla yapılan cinsel eylemleri kapsamı olarak belirtilmektedir. Bununla birlikte, cinsel eylemlerin yapıları kendi içerilerinde farklılıklar gösterdiğinden dolayı tek başlık altında yaklaşımın, konunun anlaşılmasında ve çözümler getirilmesinde yetersiz olacağı kabul edilmektedir.”

“Cinsel istismarın herhangi bir sosyodemografik grupta bağlantısı saptanmamış ve her sosyoekonomik düzeyde görülebileceği belirtilmiştir” (Hedin,2000; Akt: Taner ve Gökler 2004: 84).

Yakınlık derecesi ne olursa olsun istismarcı kişi onun sevgisinden yararlanmış ve ona hediyeler vermişse, bu davranışlar çocukta cinsel davranışlarla ilişkili olarak ahlak karmaşası yaratmaktadır. Çocuk, cinselliği istediği şeye ulaşmak adına bir karşılık olarak değerlendirmekte ve yaşam boyunca sevgi elde edebilmek için cinsellik gerekeceği gibi yanlış sonuçlara ulaşabilmektedir. Çocuk, böyle bir eyleme güç ve tehdit kullanılarak itilmişse, bu deneyimler çocuğun cinsellikten korkmasına, kaçınmasına ve cinselliğe yönelik kaygı yaşanmasına neden olmaktadır (Finkelhor, 1986).

2.3.Cinsel İstismarın Eylem Biçimine Göre Türleri

Eylem biçimine göre istismar türleri iki temel başlık altında incelenmektedir.

2.3.1.Dokunma Olmaksızın Yapılan İstismar

Dokunma olmaksızın yapılan istismar türleri aşağıdaki gibidir (Polat, ders notları; www.mmustafabayraktar.com).

- Çocukla seks içerikli konuşma: İstismarcının, çocuğun cinsel özelliklerine yönelik veya çocuk üzerinde gerçekleştirmeyi istediği cinsel faaliyetleri anlattığı ve başka cinsel öneri ve yorumlarda bulunduğu konuşma türüdür.
- Teşhir: İstismarcı tarafından çocuğa genital bölgelerinin gösterilmesi, çocuğun önünde mastürbasyon yapılması, çocuğun başkalarının cinsel istismarına tanık edilmesi, çocuğa pornografik materyallerin gösterilmesi.
- Çocuğun cinsel içerikli fotoğraflarının çekilmesi ve çocuk pornografisi
- Çocuğun cinsel gelişimi, tercihleri ve organları ile alay etme
- Çocuğun cinsel doğasının sözlü ve duygusal istismarı
- Voyerizm, röntgencilik: Çocuğun soyunurken veya istismarcıyı cinsel olarak tatmin eden aktiviteler sırasında gözlenmesi, bu tür aktivitelerin cinsel yönden uyarıcılıktan çok uzak durumlar da girebilir. Bir olguda istismarcının bir bebeğin bez değişimi sırasında uyarıldığı bildirilmiştir. Bazen istismarcının kurbandan sadece soyunmasını istediğine de rastlanır.

2.3.2.Dokunma ile Gerçekleştirilen İstismar

Dokunma ile gerçekleşen istismar türleri aşağıdaki gibidir (Polat, ders notları; www.mmustafabayraktar.com).

- Çocuğa cinsel amaçlı dokunulması: Vücudun özel bölgelerine yapılan herhangi bir dokunmadır. Bu özel bölgeler, göğüsler, vajina, penis, kalçalar, anüs ve perineal bölgedir. İstismarcı kurbanı okşayabilir, kurbanın da kendisine dokunmasını sağlayabilir, kurbanı ve istismarcı karşılıklı okşama ve mastürbasyonda bulunabilirler. Okşama giysilerin üzerinden kurban giyinirken veya kurban soyunurken direkt cilt üzerine uygulanabilir. Frotaj (fortculuk = frottage) da istismarcının, özel bölgelerinin kurbanın vücuduna veya giysilerinin üzerine sürtünmesiyle cinsel doyuma ulaştığı, cinsel dokunma turu bir cinsel istismardır.
- Çocuğun istismarcıya cinsel amaçlı dokunmaya zorlanması, çocuğun istismarcıya mastürbasyon yapmaya zorlanması
- Oral- genital seks: İstismarcının çocuğun genital organlarını yalaması, öpmesi, emmesi veya ısırması veya çocuğun oral yoldan kendiyile birleşmesini sağlamasıdır. Davranış cunnilingus (ağız- vagina), fellatio (ağız- penis) veya analingus (ağız- anüs) olabilir. Çok sık rastlanmasa da karşılıklı oral birleşme halinde de olabilir. Yine çeşitli olaylardan elde edilen bulgulara göre en sık rastlanan turun fellatio olduğu görülmektedir.
- İnterfemoral ilişki: İstismarcının penisini çocuk kurbanın bacakları arasına yerleştirdiği ilişki turudur. Kuru ve vulvar ilişki terimleri de aynı turu ifade eder. İstismarcı genelde çocuğun bacaklarını kendi bacaklarının arasına alır ve bir arada tutar. Çocuk üstte veya altta olabilir. Çocuğun vulvasına penisin sürtünmesi olabilir ama penetrasyon yoktur. Küçük kurbanlarda vajinal girişin çok küçük olmasından dolayı sık rastlanır veya istismarcı kurbanı yaralamaktan da korkuyor olabilir. Bazen de çocuğun bekaretini korumak için ilişki turunu seçer, daha büyük çocuklarda hamileliği önleme amacı da olabilir.
- Seksüel penetrasyon: İstismarcının kurbanın bir vücut deliğine girişi ile gerçekleşir. 4 tipi vardır.

Dijital Penetrasyon: Parmakların vajinaya, anüse veya ikisine birden yerleştirilmesidir. Duruma göre parmakların kurbanın ağzına sokulması da cinsel istismar olabilir. Genel olarak istismarcının kurbanı penetrasyonu söz konusudur, fakat kurbanın istismarcıya penetrasyonunun sağlandığı örnekler de vardır. Küçük kurbanlarla sık gerçekleştirilen bir cinsel istismar türüdür. Genital veya anal ilişkinin başlangıcı da olabilir. İstismarcı vajinal veya anal girişi parmaklarıyla esnetir ve daha sonraki bir zamanda genital veya anal ilişkiye girebilir.

Objelerle Penetrasyon: Daha az rastlanan bir cinsel istismar türüdür. İstismarcı kurbanın vajina, anüs veya duruma göre ağzına bir alet yerleştirir. En sık görüleni vajinal penetrasyondur. Objeler çok çeşitli olabilir. Elektrikli vibratörler ve dildolar, cetvel, makas, boya kalemi, havuç, salatalık rastlanan objelerdir.

Genital İlişki: Penisin vajinaya penetrasyonudur. Bazen kurbanın vajinasının küçüklüğü nedeniyle penetrasyon tamamıyla gerçekleşmez. Çoğunlukla erkek bir istismarcı, kız bir kurban söz konusudur, tam tersinin örnekleri de vardır. Bu tersi durumda kurban adolesan dönemdedir. Yapılan çalışmalarda genital ilişki yaşamış kurban- istismarcı çiftlerinin çoğu kurbanın vajinasının içine olmak üzere hemen hemen yarısına yakınında ejakulasyon olduğu görülmektedir.

Anal İlişki: İstismarcının penisinin, kurbanın anüsüne penetrasyonudur. Sıklıkla erkek kurbanların olduğu istismar olgularında rastlanır ama bazen kız kurbanlarda da görülür. Kurbanın kız olduğu durumlarda istismarcı hamilelikten sakınıyor olabilir. Genelde görülen anal ilişkiye diğer cinsel istismar türlerinin eşlik ettiği veya istismarcının kurbanı çok kızgın olduğu durumlardır.

- Cinsel sömürü: Sömürüden sorumlu olan kişilerin çocukla direkt cinsel kontağa girmedikleri cinsel olarak kurban seçilmeyi içerir. Sıklıkla bu sömürüden sorumlu olan kişi cinsel tatminden çok parasal kazanç için bu tur bir faaliyette bulunur. İki türü vardır:

Çocuk Pornografisi: Çocukları görüntülemeyi içerir, bu görüntüler, fotoğraflar, filmler veya videokasetler olabilir. İstismarcının özel kullanımına ait olabileceği gibi, pornografi pazarında ticareti de yapılabilir. Fotoğraflar, etkiyi artırıcı küçük bir hikaye ile porno magazinlerinde yer alabilir. Cinsel doyum diğer cinsel istismar türlerinden farklı olarak cinsel bir aktivitede bulunmak yerine, çocuklarla ilgili materyale bakmak veya izlemekle sağlanır. Söz konusu pornografik materyal şimdiye kadar anlatılan cinsel istismar türlerini sergileyebilir. Çocukların baştan çıkarıcı bir pozda görüntülediği veya banyo yapmak gibi aslında normal olan ama cinsel yönden heyecanlandırıcı bulunabilecek görüntüleri de içerebilir. Evlerinden kaçmış çocuklar gibi sömürüye müsait çocukların ticari amaçla görsel materyal üretenler tarafından çocuk pornografisinde kullanılmalarına rastlandığı gibi, ebeveynlerin amatör video ekipmanlarıyla çocuklarının pornografik filmlerini çektikleri ve bunların ticaretini yaptıkları da görülmüştür.

Çocuk Fuhuşçu: Hem erkek hem de kız çocuklar fuhuşta kullanılabilir. Kurbanın cinsiyetinden bağımsız olarak, müşteriler hemen her zaman erkektir. Olguların çoğunda kurbanlar latent dönemde veya adolesan dönemdedirler. Daha küçük yaşlardaki çocuklara da rastlanır. Fuhuşta yakalananların çoğu evden kaçmış çocuklardır. Dayanılmaz olarak gördükleri ev ortamlarından kaçarlar ve geçinebilmek için fuhuşça yönelirler. Çocuklar çok ender kendileri için “işe çıkarlar”. Genellikle bir yetişkin onları bu işe sokar ve çocuğu pazarlar veya çocuğu fuhuşun para kazanmak için iyi bir yol olduğu konusunda ikna eder. Cinsel haz sağlamak için çocuğa cinsel şiddet uygulanması.

- Çocuğun hayvanlarla seksüel aktiviteye zorlanması.

2.4.İstismarcının Çocuğa Olan Yakınlığına Göre Türleri

İstismarcının çocuğa olan yakınlığına göre türleri ensest ve pedofili olmak üzere iki başlık halinde incelenir.

2.4.1.Ensest

Kelimenin latince aslı incestus olup sıfat olarak pis, kirlenmiş, temiz olmayan anlamına gelmektedir. Ayrıca tanrılar karşısında da ahlaksız, uygunsuz, iffetsiz, suçlu karşılığında da kullanılmaktadır. İsim olarak da kirlilik, iffetsizlik, uygunsuzluk demektir (www.mmustafabayraktar.com).

Fransızca inceste, İngilizce incest, almanca blutschande kelimeleri kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise “Günahın her çeşidi” olarak ifade edilmektedir (www.mmustafabayraktar.com).

Kanunen evlenmelerine izin verilmeyen iki kişi arasındaki cinsel ilişkiye ensest denir. Anne babadan biriyle, üvey baba da dahil olmak üzere akrabalarından biriyle, ebeveyn rolünü üstlenen ve üvey baba yerine geçen biriyle ensest ilişki söz konusu olabilir. Aile içi istismarda en sık rastlanan suçlu babadır. Ancak üvey babalar da istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur. Üvey babanın olması cinsel istismar için riski arttıran bir faktördür ve üvey baba ile olan cinsel istismarın daha ciddi olma olasılığı yüksektir. Üvey baba ile yaşayan bir kız çocuk, biyolojik baba ile yaşayana göre altı kat daha fazla risktedir. Erkek çocukla annesi arasında heteroseksüel eylem olma olasılığı düşüktür. Aile içi istismar örüntüsü klinik ve klinik olmayan çalışmalarda farklılıklar gösterir. Klinik çalışmalarda kardeşler arası istismar sık değildir; ancak tarama çalışmalarında en az baba ile olan istismar kadar sık olduğu bulunmuştur. Daha az bildirilmesinin nedeni aile fonksiyonlarını daha az etkilemesi ve çocuk-ebeveyn ensestine kıyasla daha az hasar oluşturması olabilir (Özen ve Şener,1997; Akt: Aktepe 2009: 101).

Yapılan çalışmalar göstermektedir ki; aile içi (ensest) ilişkilerde fail çoğunlukla erkektir ve gücünü kötüye kullanır. Ailede başlayan enseste dayalı cinsel istismar, daha sonra yayılarak ilerler. Mağdur, ailenin yakın çevresinde, amca veya dede tarafından kullanımına açıktır, tanıdıklar tarafından istismar edilerek ve yabancılara satılır, pornografik amaçlı resimleri çekilir ve çocuğun filme çekilmesine müsaade edilir, bu işlem zamanla ülke içinde ve uluslararası boyutta fuhuş ve pornografik amaçlı çocukların ticareti şekline dönüşmektedir. Önceleri zorla yaptırılan eylemleri zamanla çocuk normal davranış olarak algılamakta, başkalarıyla birlikte olmayı ve fuhuş yapmayı doğal bir şey olarak düşünmektedir (Itzin, 1997).

Ensest vakalarının ortaya çıkmasında annenin rolü büyüktür. Uzmanlar annenin ensesti hemen fark etmesini beklediklerini ifade etmişlerdir. Anneden başka bir beklenti ise çocuk eğer ensesti anne ile paylaşmış ise annenin çocuğa inanması ya da şüpheli bir durumda olayın hemen farkına varması ve duruma müdahale etmesi yönündedir. Oysa anne bu durum fark etmeyebilir, ya da böyle bir durumun gerçekliğine inanmayabilir, inansa bile durduracak gücü göstermeyebilir. Ensesti saldırgan değil, mağdurun suçu gibi algılayan, saldırganla birlikte tüm aileyi yargılayan, anneyi ailenin birliğini her durumda korumakla görevli gören toplumsal baskılara karşı koyamaması, annenin saldırganın baskısı altında olması, ekonomik gücünün olmaması hangi kurum ya da kişilere başvurabileceğini bilmemesi gibi durumlar önemli bulunmuştur. Annenin tüm bu engellere karşın ensestin ortaya çıkarılmasında ve sonrasında mağdur çocuğa destek olmakta en önemli rolü üstlendiği de görülmüş. Diğer önemli bir bulgu ise her türden ailede görülmekle birlikte aile bireyleri arasında iletişimin güçlü olduğu durumlarda ensestin açığa çıkarılmasının daha kolay olmasıdır. Olayın kurbanlarının suçluluk, utanma ve dışlanma korkuları olayın bildirilmesini engellemektedir. Bu durum genellikle başka araştırmalar yapılırken rastlantı sonucu ortaya çıkmaktadır (www.epsikoloji.com; Biçer , Çolak ve Gündoğmuş , 1999).

Ensest için risk faktörü oluşturan durumlar aşağıdaki gibidir (Polat, 2000):

- Alkolik baba,
- 6-8 yaşlarında ve kız çocuk olmak,
- Yetişkinlerin çocukla aynı odayı ya da yatağı paylaşmaları,
- Kız çocuklarının babalarından ayrı yaşamaları,
- Annenin gece çalınmak zorunda olması nedeni ile çocuklara öz ya da üvey babanın bakması,
- Küçük kızda gelişen baştan çıkarıcı tavırların varlığı,
- Annenin hasta olması veya evi terk etmesi,
- Aile bireylerinde görülen psikiyatrik bozukluklar,
- Anne veya babanın ya da her ikisinin ailesinde geçmişte ensest ilişkinin varlığı
- İktidarsızlık,
- Psikopatidir.

2.4.2. Pedofili

Pedofili kelimesi bir yetişkinin herhangi bir kan bağı bulunmaksızın çocuğu cinsel doyum amacıyla istismar etmesi durumudur. Pedofiller kurbandan en az 6 yaş daha büyüktür.

İstismarcı; çocuğun hiç tanımadığı biri olabileceği gibi genellikle çocuğun bildiği çevrede yaşayan kişi ya da toplumca sayılan ve sevilen birisi de olabilir. Dış görünüşünün ardında çekingen, kendine güveni ve saygısı olmayan bir kişilik yatar. Erişkinlerle ilişki kurmakta zorlanır. Bu güvensizliğini yenmek adına güç gösterilerine ihtiyaç duyar ve bunun için kurbanlarını çocuklardan seçer. Amacı her zaman yaralamak ve zarar vermek amacını olmasa da, çocuğu incittiğini ve zarar verdiğini kabul etmez (Polat, 2006).

Pedofili olguları şu şekilde sınıflandırılmaktadır: pedofilik bireyleri tercih ettiği yaş grubuna göre ergenlik (puberte) öncesi yaş grubu çocukları tercih edenler (pedofiller (pedophiles)) ve ergenlik sonrası yaş grubu çocukları tercih edenler (hebefiller (hebephiles)) olarak ikiye ayırmaktadır. Sadece çocuklara cinsel ilgisi olan olgular seçici pedofili (exclusive pedophile); hem çocuklara hem erişkinlere cinsel ilgisi olan olgular seçici olmayan pedofili (nonexclusive pedophile) olarak iki grupta incelenmektedir. Fiziksel olarak sadece olgunlaşmış çocukları tercih edenler (telofili-teleiophile) ve sadece bebekleri seçenler (infantophilia; infantfili) gibi alt gruplara ayrılmıştır (www.pedagogsevilgumus.com)

Pedofili DSM-IV-TR Tanı Ölçütleri

A. En az 6 aylık bir süre boyunca, kişinin ergenlik dönemine girmemiş bir çocukla ya da çocuklarla (genellikle 13 yaşlarında ya da altında olanlarla) cinsel etkinlikte bulunma ile ilgili yoğun, cinsel yönden uyarıcı fantezilerinin, cinsel dürtülerinin ya da davranışlarının yineleyici bir biçimde ortaya çıkmasıdır.

B. Kişi, bu cinsel dürtülere göre davranmaktadır ya da bu kişinin cinsel dürtüleri ya da düşlemleri (fantezileri) belirgin bir sıkıntıya ya da kişilerarası sorunlara neden olmaktadır.

C. Bu kişi en az 16 yaşındadır ve A Tanı Ölçütündeki çocuk ya da çocuklardan en az 5 yaş daha büyüktür (www.dpsikiyatri.com).

Pedofilik bireylerin diğer cinsel saldırı yapan bireyelere göre daha büyük yaş grubunda oldukları, eylemlerin yapıldığı ortalama yaşların ise 40-70 yaş arası olduğu

gösterilmiştir. Pedofili bireylerin büyük çoğunluğu erkeklerdir. Çocuğun cinsel istismarı sözel istismar, cinsel organlarını gösterme, çocukları soyma ve seyretme, cinsel ilişkiye veya mastürbasyona tanık etme, cinsel organını sürme, bedenine cinsel amaçla dokunma, okşama, müstehcen yayınlara konu etme, oral seks, ağza, vajinaya ve/veya anüse penetrasyon gibi çok çeşitli şekillerde ortaya çıkabilmektedir. İnternet ortamı bilgi edinme, mağduru belirleme ve ilişki kurma, fantezi geliştirme, diğer sapkınlığı olan kişilerle bağlantı kurma gibi birçok istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için bir araç olmaya başlamıştır. Pedofilik eğilimin ortaya çıkmasında gelişimsel, ailesel ve çevresel faktörler ve bu faktörlerin etkileşimi gibi birçok faktörün etkili olduğu anlaşılmaktadır (Erdoğan, 2010).

Pedofili vakalarının gerçek sayısına, aile içi pedofili olaylarının örtülü kalması nedeniyle asla ulaşamaz. Aile içindeki bu gerçeğin bir sorun ve hastalık olarak kabul edilmemesi, diğer aile fertlerinin de travma sonrası stres bozukluğu, kişilik bölünmesi, paranoya gibi farklı psikolojik hastalıklarına neden olabilir. Çok nadir sayıda kişi kendisi ve ailesine ait bu problemi sağlıklı bir görüşle ele alıp doğru yolda mücadele etmeyi seçer. Gerçeği ortaya koyduğunda karşılaşılabilecek problemler gerçekten çok büyük ve çok yönlüdür çünkü. Bu problemlerin ağırlığı nedeniyle gösterilen tepkisizlik, susma, örtme, saklama, kabul etmeme gibi psikolojik kaçınma tepkileri ruhsal hastalıklar içinde en ağır tabloları yaratır (<http://cahidejibek.wordpress.com>)

2.5.Cinsel İstismara Uğramış Çocuk Nasıl Fark Edilir?

Cinsel istismara maruz kalan çocuklar sıklıkla birine açılmakta çekingen davranırlar. Bazen kendileri yerine bir başka çocuktan bahsederler. Çocukta davranış değişikliği tacizin diğer bir ifade biçimidir. Çocuklar genellikle spesifik stres uyarılarına nonspesifik yanıt verirler. 0-3 yaş arası çocuklarda yeme ve uyku bozuklukları, yabancılardan korkma ve yaşına uygun olmayan cinsel oyunda bulunma görülebilir. 3-6 yaş arası çocuklarda (regresyon) bebek gibi konuşma, içe çekilme, birine yapışma, enürezis, enkoprezis, yeme ve uyku bozuklukları, agresyon, boyun eğme davranışı, sık ve devamlı cinsel oyun, mastürbasyon gözlenebilir (Ekşi, 1999).

“Cinsel istismara uğrayan çocuğun yaşadıkları hakkında ayrıntılı bilgi alınması hem yürütülecek adli süreç hem de çocuğun tedavisinin düzenlenmesi açısından önem taşımaktadır. Cinsel istismara uğradığı düşünülen çocuğun, bu olayı yaşayıp

yaşamadığının, yaşadıysa hangi boyutta, ne kadar sıklıkla ve ne kadar süreyle yaşadığının belirlenmesi gerekmektedir” (Babiker ve Herbert, 1998; Akt: Yılmaz, 2009: 20)

İstismarın tanımlanmasının ardından istismara uğrayan çocuklarda ortaya çıkan belirtileri su şekilde sınıflandırabiliriz (Özmert, 2006);

Herhangi bir taciz durumunda çocuklar farklı psikolojik tepkilerde bulunabilirler;

- İntihar davranışı, yaşananları unutma davranışları, trans (kendinden geçme) gibi belirtiler.
- Korku, kaygı, kabuslar, fobiler, depresyon, öfke ve düşmanlık gibi psikolojik belirtiler.

Herhangi bir taciz durumunda çocukların gösterebilecekleri fiziksel belirtiler;

- Bedensel şikayetler
- Yalancı sinir nöbetleri
- Yeme problemleri
- Altına kaçırma

Cinsel istismar durumunda çocukların gösterebilecekleri cinsel davranışlar;

- Cinsel saldırgan davranışlar (örn; sık sık cinsel organlarını gösterme, diğer insanları soyundurmaya çalışma)
- Cinsel uyarılmışlık (örn: aleni mastürbasyon, aşırı cinsel merak, cinsel etkinliklerle ilgili fazlaca konuşma, bir nesneyle mastürbasyon yapma, cinsel ilişkiyi taklit etme)
- Cinsel uyaranlardan kaçınma

2.6.Cinsel İstismarın Çocuğa Etkileri

Cinsel istismarın çocuk üzerindeki olumsuz etkileri, istismarcının istismarı inkar etmesi, kurbanın kendini suçlu hissetmesi ve utanması toplumun cinsel istismarı onaylamayışının bir sonucudur. İstismar vakalarının sıklığı ve yaygınlığı risk altındaki çocukların yeterince korunmadığının göstergesidir. İstismarla ilgili açıklamalar genellikle şüpheyle karşılanmaktadır. Bu şüphenin altında yatan temel neden ise toplumda çocuk-yetişkin cinsel ilişkisinin hoş karşılanmıyor olmasıdır. Cinsel istismar

vakalarında görgü tanığının olmayışı, bu aktivitenin gizli kalması istismarcının sıklıkla istismarı reddetmesine neden olmaktadır. İkinci olarak da istismarcı suçlu bulunduğu olay yargıya yolu taşınacak ve istismarcı açısından ciddi sonuçlar gelişecektir. Cinsel istismarı açıklama oranlarının yüksek olmasına rağmen olayı adli boyuta taşıma ve mahkumiyet oranları düşüktür (Glaser, 2002).

“İstismara uğramış çocukların kişiler arası iliksi kurma ve sosyal iliksileri sürdürebilme becerileri olumsuz yönde etkilenmektedir. İstismara maruz kalmış çocukların ya ilişki kurmaktan kaçındıkları ya da aşırı yakınlık ihtiyacı içerisinde olup yüksek beklentili ilişki içerisine girdikleri gözlenmiştir” (Kendall ve Tackett, 2002; Akt:Özcan ve Öztop 2010: 272).

Starzyk ve Marshall (2003) ise, “özellikle suça yönelik olmak üzere tüm problemlili davranışların kökeninde çocukluk dönemindeki yaşantılar olduğunu iddia etmektedir.” (Akt: Kaya 2010:36)

Çocukta cinsel istismar değişik oranlarda görünen 4 hasar verici faktör ile karakterize edilir (www.mmustafabayraktar.com):

- Çocuğun kendini korumadaki güçsüzlüğün fark etmesi
- İstismarcının çocuğun ona duyduğu güvene ihanet etmesi
- Çocukla istismarcı arasındaki ilişkinin içerdiği cinsellik
- Çocuğu aile ve akran grubundan ayıran istismarcının ona sır saklama ve kusur kavramlarını benimsetmesi,

Bu faktörlerin en zararlı yönü çocuğun dünyaya ve kendine ilişkin güvenini sarsması ve duygusal ile kişisel ilişkilerini olumsuz yönde etkilemesidir. Bu olumsuz etkileşim sadece olayın yaşandığı zamanla sınırlı kalmayıp çocuğun tüm yaşantısı boyunca devam edecektir.

“İstismara uğramış çocuk evde çok konuşmanın tehlikeli olabileceğini öğrenmiştir. Bunun sonucu olarak da sözlü becerilerinde yavaşlık gösterir. Sözelleştirme aynı zamanda bilişsel gelişimin bir basamağıdır. Çocuk bilişsel açıdan

olgunlaştıkça, düşünceleri organize etme ve kavramsallaştırmada olan ustalığı artar. Eğer çocuğun gelişimi, benlik saygısı, güven duygusu ve konuşma fırsatı istismar nedeniyle engellenmişse, sonuç zayıf dil gelişimi olacaktır” (Tower, 2005: 106).

“Cinsel istismar sonucunda somatik bozukluklar ortaya çıkabilmektedir. Bayılma, uyuşma, körlük, vücudun çeşitli yerlerinde ağrı, özellikle karın ve baş ağrısı, yeme bozuklukları görülebilmektedir. Uykuda yürüme, hayali arkadaş yaratma, gündüz sıkça hayallere dalma, depersonalizasyon ve derealization, yani gerçeği ve kendini algılamada bozukluklar yaşanabilmektedir. Kız çocuklarda erkeksi davranışlar, oğlan çocuklarda kadınsı davranışlar belirebilmektedir” (Bilge, 2000: 33).

2.7.Cinsel İstismara Neden Olan Etkenler

Finkelhor'un (1984) sunduğu psikososyal model, çocuklara yönelik istismar edici eylemlere neden olan etkenler üzerinde kapsamlı bilgiler verir. Bu model, çocukların cinsel istismara maruz kalmasına neden olan etkenleri kişisel, psikolojik ve sosyal açıdan değerlendirerek cinsel istismarı ortaya çıkaran koşulları belirler ve gruplara ayırır.

Koşul 1. Saldırganın cinsel istismar motivasyonu: Duygusal açıdan olgunlaşmamış, erişkinlerle ilişkiyi tehdit edici gören, reddedilme veya yetersiz olma korkusu yaşayan ve cinsel doyum kaynakları ulaşılır durumda veya tam tatmin edici olmayan saldırgan, çocukları kolay ulaşılabilecek cinsel objeler olarak görür.

Koşul 2. İçsel engelleyici etkenlerin yıkılması: Kişinin kendine güvenini tehdit eden stres durumları, evlilik sorunları, evlilik ilişkisinin işlevselliğini kaybetmesi, duyguların cinsel yollarla ifadesini destekleyen kültürel normlar, alkol ya da madde kullanımı, psikopatolojik rahatsızlıklar, yaşlılık, çocuklara gösterilen cinsel ilgiye ilişkin toplumsal hoşgörü ve cinsel saldırganlara yönelik hukuki yaptırımların zayıf ve yetersiz olması gibi etkenler saldırganın çocukla cinsel etkileşimine neden olurlar.

Koşul 3. Dışsal engelleyici etkenlerin yıkılması: Ebeveyn-çocuk bağlılığının zayıf olması, anne yoksunluğu veya annenin hasta olması, ebeveynlerin yetersiz bakımı ve gözetmenliği, kapalı ve katı bir aile yapısı, aile içi şiddet, ailenin ya da annenin sosyal destek kaynaklarının olmaması gibi etkenler çocuğun cinsel istismara uğrama riskini artıran etkenlerdir.

Koşul 4. Çocuğun direncini kıran etkenler: Fiziksel, zihinsel ve/veya gelişimsel özrü bulunan, terkedilmiş, duygusal olarak yoksun ve sosyal olarak yalnız

bırakılmış olan, cinsel istismar hakkında bilgisi olmayan çocukların cinsel istismara uğrama riskleri daha fazladır (Finkelhor,1979).

2.8.İstismarı Önleme

“Çocuk istismarı ve ihmalinin önlenmesinin karmaşık ve çok yönlü bir konu olduğu üzerinde fikir birliği bulunmaktadır. Bunun yanında şiddetin döngüsel yapısı ve bugünün mağdurlarının yarının istismarcıları olabileceği gerçeği herkesçe kabul edilmektedir. Bu durumsa çocuk istismarı ve ihmalinin önlenmesi konusuna öncelik verilmesini gerekli hale getirmektedir” (Theodore, 2002: 80).

“Çocuk istismarı ve ihmali konusundaki müdahaleler makro ve mikro müdahaleler olarak gruplandırılmaktadır. Makro müdahale aile sorunlarının ortaya çıkmasında etkili olan toplumsal stres faktörleri ile uğraşmayı amaçlarken, mikro müdahale aile içi stres faktörlerini ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır. Makro ve mikro müdahaleler dışında önleyici ve tedavi edici müdahaleler bulunmaktadır. Önleyici müdahale sorun ortaya çıkmadan gerekli önlemlerin alınmasına, tedavi edici müdahale ise sorunun meydana getirdiği yıkımı ortadan kaldırmaya yöneliktir” (Aral, 1997: 11).

Keskin ve Çam (2005:122), yaptıkları istismarı önleme amaçlı çalışmada, istismarı önleme girişimlerini üç bölümde ele almışlardır.

Primer önleme çalışmaları, istismar konusunda halka yapılacak eğitimi, kriz durumundaki girişimlere yönelik şiddet ve istismar ile ilgili risk gruplarının tanımlanmasını, risk altındaki kişilere danışmanlık ve koruyucu hizmetlerin sağlanmasını ve stres yönetimini içermektedir.

Sekonder (ikincil) önleme çalışmaları ise istismar olayı gerçekleşikten sonra çocuğu ilk gözlemleyenleri girişimlerini ele almaktadır. İstismara uğrayan çocuk olayı bir yabancıya anlatmaktan çekinip korkabilir. Böyle durumlarda çocuğun istismar olayını oyun aracılığıyla anlatması sağlanabilir. Çocuk bu konuyu anlatması için cesaretlendirilebilir. Çocuğun cinsel istismara uğrayıp uğramadığını anlamak için çocuğun cinsel içerikli davranışları gözlemlenebilir. Çocuk yaşadığı olaydan dolayı utanç duyabilir. Bu kendinden utanma hissinin sonucunda geri dönüş ve kabus gibi travmatik semptomlar gösterebilir. Bu dönemde çocuğun duyguları ile ilgili olarak haklı, haksız ya da iyi kötü şeklinde yargılarda bulunulmamalıdır. Çocuğun yaşadığı gerilimi belirlemek amacıyla duygularını “kötüyüm/üzgünüm/çok kötüyüm” şeklinde derecelendirmesi istenir. Bu dönemde çocuğun yaşadığı utanç gibi duyguların üzerinde durulması ve istismarın sorumlusunun kendisi olmadığını anlatılması önemlidir.

İkinci aşamada kullanılacak diğer bir yöntem ise bu benim hatam değil oyunudur.

Öfkesini çılgılık yardımıyla atmasına yardımcı olmak çocuğu rahatlatmanın bir yoludur

Terapist çocuğu istismarı anlatması için cesaretlendirir ve bunu bağırarak yapması sağlanır. Bu aşamada dikkat edilmesi gereken diğer bir konu da çocukların istismar konusunda eğitilmesidir. Bu eğitimde, önce çocuğa istismarı uygulayabilecek kişiler tanımlanır, sonrasında ise iyi dokunuş ve kötü dokunuş arasındaki farklar anlatılır. Cinsel istismara uğrayan çocuklara ise istismar sonrası kendisinde gözlemediği gelişmeler üzerine konuşulur.

Üçüncü derece önleme girişimleri ise, cinsel istismar sonrasında oluşan psikososyal ve fiziksel travmanın uzun dönem etkilerini en aza indirmeyi amaçlar. Bu önleme girişimi kapsamında, çocuğun istismarla ilgili duygu ve davranışları kontrol altına alınmalıdır ve çocuğun benlik saygısını arttıracak çalımsalar yapılmalıdır.

Browne ve Herbert (1997) çocuk istismarını ve ihmalini önlemenin üç düzeyde mümkün olduğunu bildirmektedir. Bunlarda ilki istismar meydana gelmeden önce toplumda köklü bir değişim yaratmayı amaçlayan müdahale tekniklerini içermektedir. Ebeveynlerin eğitilmelerini gerçekleştirmek, toplumsal kaynakları (telefon yardım hattı, kriz masası v.b.) harekete geçirerek sosyal izolasyonu azaltmak ve çeşitli projeler kanalıyla toplumu eğitmek birincil önleme çalışmaları arasında sayılmaktadır. İkincil önleme risk altındaki ailelerin erken aşamada belirlenerek müdahale edilmesini içermektedir. Bu önleme çalışmaları birincil önleme düzeyindeki temel prensiplere dayanmakta, ancak çalışmalar bireysel düzeyde sürdürülmektedir. Son olarak üçüncül önleme ise, istismar gerçekleşikten sonra klinik düzeyde çocuğun sosyal yaşamına dönüşünü hızlandırmak olabilir.

2.9.İlgili Araştırmalar

Öztop ve Özcan 2010 yılında yaptıkları çalışmada Malatya ve Kayseri illeri tıp fakültesi çocuk psikiyatri polikliniklerine adli rapor istemiyle başvuran çocukların sosyodemografik özelliklerini ve psikiyatrik tanılarını belirlemeyi amaç edinmişlerdir. 01.01.2008-31.12.2008 tarihleri arasında adli rapor düzenlenmesi amacıyla gönderilen cinsel istismara maruz kalmış 0-18 yaş arası çocuk ve ergenler yaş, cinsiyet, eğitim, istismar tipi ve sıklığı ile DSM-IV-TR tanı sınıflamasına göre psikiyatrik tanıları açısından retrospektif olarak incelenmiştir. Yaşları 4 ile 17 arasında değişen 89'u (%70)

kız, 38'i (% 30) erkek toplam 127 çocuk ve ergenden oluşmaktadır. Bedenine cinsel amaçla dokunma 58 vak'ayla en sık bildirilen cinsel istismar biçimi olduğu tespit edilmiştir. Va'kaların psikiyatrik değerlendirmelerinde %18.1'inde travma sonrası stres bozukluğu, %10.2'sinde vak'ada uyum bozukluğu, %18.9'unda akut stres reaksiyonu tespit edilmiştir.

Erdoğan, 2010 yılında kaleme aldığı makalede, çocukların cinsel olarak istismar edilmesinin önüne geçmek için pedofiliklerin özelliklerinin tanınması, böyle bir eğilimin ortaya çıkmasına neden olan faktörlerin tespit edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Ceylan ve ark. 2009 yılında yaptıkları araştırmada Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Polikliniğine Mart-2008 ile Ağustos-2009 tarihleri arasında gelen 5-15 yaş arasındaki çocukları dahil etmişlerdir. Poliklinik kayıtları geriye dönük olarak tek tek incelenmiş, çocuk istismarı ve ihmali düşünülen vakalardan sadece cinsel istismara uğrayanlar değerlendirilmiştir. Cinsel istismara maruz kalan toplam 8 çocuğun 5'inin (%62.5) erkek geriye kalan 3'ü (%37.5) ise kız olduğu tespit edilerek, çocuk cinsel istismar olgularında adli ve tıbbi öykü ve klinik bulgular arasındaki uygunsuzlukların iyi değerlendirilerek, doğru teşhis konularak ve adli mercilere ihbar edilerek, çocuğun koruma altına alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Aktepe 2009 yılında yazmış olduğu makalede cinsel istismarı tanımlamış ve çocuklukta cinsel istismara maruz kalma sıklığının %10-40 olduğunu, kızlarda erkeklere oranla 4 kat daha fazla görüldüğünü ve istismarcıların genellikle erkek, %5-15 oranda ise kadın olduğunu bildirmiştir. Kadınların istismarı genellikle erkek çocuğadır. Tanıdık birisi ya da bir yabancı tarafından aile dışı istismar, çocuk ve erişkin arası cinsel temas vakalarının %30-50'sidir, gibi sonuçları paylaşmıştır.

Yılmaz 2009 yılı yüksek lisans tez çalışmasında örneklem olarak, Gazi Üniversitesi Çocuk Koruma Merkezi'ne ve Hacettepe Üniversitesi Hastanesi Çocuk Ruh Sağlığı Bölümü'ne 2007-2009 tarihleri arasında başvurup kesin cinsel istismar tanısı almış 13 kız, 7 erkek çocuk ile Gazi Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Genel Polikliniği'ne herhangi bir fiziksel sorun ile başvurmuş olup, cinsel istismara uğramadığı öğrenilen 13 kız, 7 erkek çocuğunu almıştır. Çocukların aile resmi

çizimlerinin incelenmesi konusunda çalışan Yılmaz, cinsel istismara uğramış çocukların davranış sorunlarının daha fazla olduğu, ailelerinin ise iletişim alanında sağlıksızlık eğilimi gösterdiğini bulmuştur. Cinsel istismara uğramış ve uğramamış çocuklar arasında yaş ve cinsiyete göre farklılıklar olduğu, Kinetik Aile Çizim Testi ile aile işlevselliği ve davranış sorunları arasında ilişki olduğu, cinsel istismara uğramış çocukların ailelerinde baba figürü ile ilgili sorunların olduğu gibi sonuçlara varılmıştır.

Demirci ve ark.'nın 2009 yılında yaptıkları araştırmada aynı saldırgan tarafından fiili livataya maruz kaldıktan sonra bağla boğularak öldürülen 9 ve 10 yaşlarındaki iki kız çocuğu olgusu sunulmuştur.

Demirci, Doğan, Erkol ve Deniz (2008) tarafından Konya ilinde cinsel istismar yönünden muayenesi yapılan çocuk olguların değerlendirildiği çalışmada Konya Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne muayene amaçlı getirilen 275 olgu değerlendirilmiştir. Olguların yaşları 4-18 arasında olup, ortalama yaş 14,05 olarak bulunmuştur. Olguların %22,2'si erkek, %77,8'i kız çocuklardır

Çeçen 2007 yılında yaptığı çalışmada gelişmiş ülkelerde çocuğa yönelik cinsel istismarın görülme sıklığı, çocuk üzerindeki yıkıcı etkileri ve önleme çalışmaları ile ilgili alan yazını gözden geçirmiş ve makalenin sonunda ülkemizde çocuk istismarı ile mücadelede okul temelli önleme müdahale programlarının uygulanmasının önemini belirtmiştir.

Özer ve ark. 2007 yılındaki çalışmalarında Adli Tıp Kurumu Çorum Adli Tıp Şube Müdürlüğüne 01.02.2006 tarihinden 30.06.2007 tarihine kadar başvuran 18 yaşın altındaki 11 cinsel istismar olgusunu değerlendirilmiştir. Olguların ikisinin (% 18,18) erkek, diğerlerinin (% 81,82) kız olduğu belirlenmiştir. Cezaevinde fiili livata sanığı olarak tutuklu bir erkek dışında diğerleri öğrencidir. Olay mekanına göre incelendiğinde üçü (% 27,27) açık arazide, üçü (% 27,27) işyerinde, ikisi (% 18,18) sanığın evinde, biri (% 9,05) cezaevinde gerçekleşmiştir. Bir mağdur da zeka geriliği tespit edilmiştir. Çocuk istismarının tanınması ve önlenmesi için uygun düzenlemelerin yapılması ve disiplinler arası işbirliğinin önemli olduğu sonucu ile sağlık personelinin sorumluluklarını yeniden gözden geçirmelerinin çocuk istismarını önleme konusuna katkısı olacağı önerisi sunulmuştur.

Ovayolu, Uçan ve Serindağ'ın 2007 yılında yayınlanan çalışmalarında, çocukluk döneminde yaşanacak herhangi bir cinsel istismar eyleminin, özellikle aile içinden kaynaklanması çocukta meydana gelebilecek zararı daha da ağırlaştırdığından bahsedilmiş. Cinsel istismarın çocuklarda uzun süreli duygusal ve davranışsal etkilere, korku, depresyon, kızgınlık, düşmanlık ve uygunsuz cinsel davranışlara yol açtığı üzerinde durulmuştur. Bu nedenle çocukların, cinsel istismarı tanımlama veya gösterme yeteneğinde olduklarına inanılması ve profesyonel kişilerden destek alınması gerekliliği gibi öneriler sunulmuştur.

Akgiray'ın 2007 yılında yaptığı yüksek lisans dönem projesinde, 8-10 yaş aralığında 42 çocuk ve 40 veliyi örneklem grubuna almıştır. Çocuk ve velilere, 16 maddelik bir envanter ile ön değerlendirme yapıldıktan sonra, eğitim verilmiş ve eğitimin etkililiği yapılan son değerlendirme ile ölçülmüştür. Bulgular, istismar konulu bilgilendirmenin hem çocuklarda hem ebeveynlere bilgiyi arttırdığını ve istismarı önleme yöntemi olarak etkili bir süreç olduğunu gösterir niteliktedir.

Karakaya ve ark. (2006) yaptığı çalışmada Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniği'ne 2003-2005 tarihleri arasında, cinsel istismara uğradığı iddiasıyla muayene amaçlı getirilen olgular incelenmiştir. Çalışmada cinsel istismar mağduru 21 çocuk ve ergenin ruhsal belirtileri DSM-IV'e dayalı olarak değerlendirilmiştir. 4-16 yaş arası 12 kız, 9 erkek çalışmanın örneklemin oluşturmuştur. Tüm olguların düşük sosyoekonomik düzeyden geldiği görülmüştür.

Gökler'in 2006 yılında yaptığı çalışmada, çocuk istismarı ve ihmalinin nedenleri; sosyo-ekonomik ve bireysel özellikler olarak ele alınmaktadır. Çocuk istismarını açıklamaya yönelik kuramlardan, burada, psikiyatrik, sosyolojik ve sosyal-durumsal modeller üzerinde durulmuştur.

Karakaya, Üneri ve Coşkun 2005 yılında yaptıkları araştırmalarında, çocukla çalışan hekimlerin bilgi alma ve koruma alanında eğitim almalarının istismarın erken dönemde tanınmasını sağlayacağı anlatılmış, ilk başvurusundan dört yıl sonra cinsel istismara uğradığı saptanabilen bir olgu üzerinden tanı güçlükleri tartışılmıştır.

Feerick ve Snow'un (2005) yaptığı çalışmada ise cinsel istismar vakalarında saldırganların %44'ünün partner, %40'ının yabancı biri, %29'unun akrabalar ve aile üyeleri, %16'sının aile dostları ve %14'ünün özbaba olduğu tespit edilmiştir.

Keskin ve Çam'ın 2005 yılında yaptıkları çalışma, çocukluk çağı cinsel istismarı yaşamış bireylerde hemşirenin danışmanlık rolünü ifade etmek amacı taşınmaktadır. Çalışmada psikiyatri hemşirelerinin, çocukta psikodinamik yapıda iyileşmenin sağlanması adına rolünden bahsedilmiştir.

Zara-Page, 2004 yılında yaptığı araştırmada, çocukluk döneminde yaşanmış cinsel istismarın neden olduğu psikolojik travmanın çok uzun bir döneme yayılarak bedensel, ruhsal ve sosyal gelişimi ve yaşamı olumsuz biçimde etkilemesinin, duyarlı tedavi ilkeleri ve etkin tedavi tekniklerinin geliştirme gereksinimine yol açtığını bildirmiş ve tedavi sürecine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Yiğit 2004 yılında yaptığı araştırmasına göre, cinsel saldırıya uğrayan çocukların yaş ortalamasının 11-12 olup; on kıza karşı bir erkek çocuk istismar edilmektedir. Her üç- dört kızdan biri ve altı erkekten biri, 18 yaşından önce cinsel istismara maruz kalmaktadır. Ülkemizde ise kız/erkek oranı birbirine yakındır. Çocukta cinsel istismarın neden olduğu mental, duygusal ve davranışsal sorunlar olaydan hemen sonra başladığı gibi değişik boyutlarda, uzun süreli tepkilere de yol açmaktadır. Olayın algılanması ve verilen tepkiler çocuğun yaşı ve istismarcının yakınlık derecesi ile yakından ilişkilidir. İstismarcının tanınmış olması, çocuğun çok daha derinden sarsılmasına ve yaşam boyu sürececek psikolojik sorunlara yol açmaktadır.

Briere ve Elliott'ın (2003) 935 kişilik örneklem grubunda cinsel istismarın yaygınlığının ve psikolojik sonuçlarının incelendiği çalışmayla uyumludur. Çalışmada, cinsel istismar türlerinin dağılımında ilk sırayı % 52,8 oranla cinsel penetrasyonun aldığı vurgulanmış ancak diğer türlerin dağılımına yer verilmemiştir.

Oates'in (1999) cinsel istismara uğramış 46 çocuk üzerinde yaptığı araştırmada suç işleyen % 39'unun çocuğun bir akrabası olduğu gerçeği, % 49'un çocuğu iyi tanıyan biri olduğu, % 22'sinden yabancı bir kişi tarafından gerçekleştiği bulgusu ifade edilmiştir. Aynı araştırma sonuçları arasında çocukların 1/3'ünün az arkadaşı olduğu ve

1/5'in ana-babaları tarafından, cinsel istismara maruz kalmasından sonra daha saldırgan oldukları tespit edilmiştir. Çocukları aileleri kadar tanıyan öğretmenlerin ifadesinde cinsel istismara uğramış olan çocukların 1/3'ünde okul başarısında gerilik, % 15'inde saldırgan davranışı olduğu belirtilmiştir. Çocukların küçük bir bölümünde duygusal yakınlığa artan istek bulunduğu belirtilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracının hazırlanması ve uygulanması ile elde edilen verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modeli esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da günümüzde yaşanmış bir olayı kendi koşulları içerisinde, olduğu gibi tanımlamayı amaç edinen bir modeldir. Araştırmada, derlenen vakalar sayesinde edinilen bilgilere sadık kalınarak, gerçeği olduğu gibi yansıtmak amaç edinilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma, bir evren- örneklem çalışması olmaktan öte bir grup çalışmasıdır. Araştırma sanal medyadaki (internet haberciliği) haberlerin derlenmesi yoluyla yapılmıştır. Çalışma grubunun oluşturulması, ziyaret edilme sıklığı esas alınarak en fazla tercih edilen holding sanal medya organlarından 10 tanesinin belirlenmesi yoluyla başlatılmıştır. Bu 10 medya organı belirlenirken “GEMİUS Eylül 2010” verileri esas alınmıştır. Araştırmanın başladığı dönem itibarıyla aynı yayın grubuna ait olanlardan listedeki sırasına göre ziyaret edilme sıklığı fazla olan organ seçilirken, aynı zamanda basılı medya (gazete) ile desteklenen organların çalışma grubunu oluşturması tercih edilmiştir. Tüm bu kriterlerin sonucunda, “Habertürk”, “Hürriyet” ve “Haber 7” kuruluşlarının haber sitelerindeki, “2006-2011” yılları arası, “0-10” yaş aralığındaki çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarına dair haberler derlenmiş; bunlardan aynı olanlar çıkarılarak, 69 vaka ve bu vakalarda kurban olarak bildirilmiş 74 çocuk çalışma grubumuzu oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Derlenen haberlerin yorumlanabilmesi, araştırma adına anlamlılık kazanabilmesi için oluşturulan veri toplama aracı, her şeyden önce araştırmanın amacına rahat ulaşabilmesini hedeflemektedir. Haberlerin çalışmaya aktarılabilmesi için bir form geliştirilmiştir. Bu form öncelikle sağlık kuruluşlarına, istismar bildirimleriyle başvurulurda kullanılan formun içeriğindeki sorulardan yola çıkarak hazırlanmış, araştırmada ölçmek istediğimiz basamakların her biri formumuza bir basamak oluşturmuştur.

3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Oluşturulan form derlenen haber sayısınınca çoğaltılarak, her haber için tek tek uygulanmıştır. Bazı sorularımıza ait cevap seçenekleri kimi vakalarda yanıt bulamamış, bu durum verilerin analiz edilmesinde bildirilmiştir. Tablolarda yanıt bulamayan sorulara ait değişkenler ,00 değeri ile ifade edilmiş ve ikinci tabloda ,00 değerinin ne anlama geldiği açık bir şekilde yazılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümü

Formların doldurulması sonucu her bir basamak için verilen yanıtlar toplanmış ve elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programı yardımıyla tablo şekline dönüştürülmüştür. Tablolar yansıtılırken frekans ve yüzdeler kullanılmıştır. Bu tablolar, araştırmanın bulgular ve yorum kısmında çözümlenmiştir.

BÖLÜM IV

4.BULGULAR VE YORUM

Araştırmaya temel oluşturan bilgi formunun, elde edilen vakalara uygulanması ile bazı veriler ortaya çıkmıştır. Haber taramaları sonucunda 69 vakaya ulaşılrken, bu vakalarda istismara maruz kalan çocuk sayısı 74 olarak belirlenmiştir. Kimi failler birden fazla çocuğu istismar ettikten sonra yakalanmışken, kimilerinde ise ensest vakası olarak karşımıza çıkmış ebeveynler, yakınlık derecesi ne olursa olsun; bakımla yükümlü olduğu birden fazla çocuğa istismar uygulamıştır.

Geliştirilmiş bilgi formunun, taranan vakalara uygulanması ile elde edilen sonuçlar tablolar halinde aşağıda sunulmuştur. Tablolarda ,00 ile ifade edilen veriler (ikinci tabloda açık olarak yazılmıştır) elde edilemeyen net sonuçları ifade etmektedir. Tablolarda, yanıtı olmayan cevap seçeneklerine değişken bölümünde değinilmemiş; bilgi formu eklerde ayrıca sunulmuştur. Formun bazı alt soruları daha önce yapılmış araştırmalarda kullanıldığından, ilgili maddelerin yorumlanmasında diğer araştırma sonuçları destekleyici unsur olarak kullanılmış iken, kalan maddelerin yorumu sadece istatistik sonuçlarının kuramsal boyutta desteklenmesiyle sınırlı tutulmuştur.

İstatistik verileri, rakamların yanı sıra yüzde değerlerle de tamamlanarak, genelleme yapılmasını kolaylaştırmak adına sunulmuştur. Araştırmanın yapılma amaçlarından biri olan ülkemizdeki durumun yansıtılmasına açıklık getirmesi adına yüzde değerlerin bildirimini gerekli görülmüştür.

Tablo 1. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Yaş Dağılımlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	Bir	3	4,1
	Üç	2	2,7
	Dört	4	5,4
	Beş	12	16,2
	Altı	6	8,1
	Yedi	3	4,1
	Sekiz	22	29,7
	Dokuz	22	29,7
	Toplam	74	100,0

İstismara uğrama yaşı konusunda risk faktörü olarak belirlenen yaş grupları araştırmalarda farklı aralıklarda yer alsa da doğduğu günden itibaren her çocuğun potansiyel mağdur olabileceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Bahsedilen durum iç karartan bir tablo oluşturmak amacıyla değil, sadece özen gösterilmesi gereken durumları sunmak adınadır. Araştırma sonucunda istismara maruz kaldığı tespit edilen çocukların yaşları şu şekildedir; “1” yaşına kadar olan çocuk oranı %4.1, (N 3), bu 3 çocuktan biri 1.5 aylık, bir tanesi 9 aylık, bir diğeri de 10 aylıktır. Bu manzara olayın ciddiyetini ve hassasiyetini göstermek adına tek başına yeterlidir. “3” yaşında %2.7, (N 2), “4” yaşında %5.4, (N 4), “5” yaşında %16.2, (N 12) “6” yaşında %8.1, (N 6), “7” yaşında %4.1, (N 3) “8” yaşında %29.7, (N 22) ve son olarak “9” yaşında %29.7, (N 22) istismar mağduru olmuştur. “2” ve “10” yaşlarında vaka tespiti olmamıştır (Tablo1). Ortaya çıkan tablo küçük yaş grubu çocukların da bu duruma maruz kalabildiğini göstermektedir. Çocuklarımızı çok küçük yaşlardan itibaren gerekli eğitim desteğiyle bilinçlendirmek, yarınlarımızı oluşturacak çocuklarımızın sağlıklı bir nesil oluşturmaları adına yararlı olacaktır.

Tablo 2. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Cinsiyet Dağılımlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	Belirtilmemiş	2	2,7
	Kız	54	73,0
	Erkek	18	24,3
	Toplam	74	100,0

Ulaşılan vakalarda istismara maruz kalmış 74 çocuğun cinsiyet bilgileri derlendiğinde bu çocuklardan %73'ünün, (N 54) kız çocuklarından kalan çocuklarının %24.3'ünün de (N 18) erkek çocuklardan oluştuğu saptanmıştır. 2 çocuğun cinsiyeti hakkında ise bilgiye ulaşılamamıştır. Tüm bu oranlar göstermektedir ki belirtilen yaş aralığındaki (0-10 yaş) kız çocuklarının son 5 yılda ve sadece habere konu olması adına sesli bir şekilde dile getirilmiş vaka sayısı arasında, kız çocuklarının cinsel istismara uğrama oranı erkek çocuklarının neredeyse 3 katıdır (Tablo 2).

Tablo 3. Cinsel İstismar Mağduru Çocuklarda Mental Retardasyon Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	19	25,7
	Var	8	10,8
	Yok	47	63,5
	Toplam	74	100,0

Mental retardasyona (zeka geriliği) sahip çocukların kendilerini koruyamamaları, ifade edememeleri onları cinsel istismara maruz kalma konusunda risk faktörlerinin en tepesine taşımak için yeterli bir gerekçedir. Bilgi formunda bu soruya yer verilmesinin amacı, elde edilmiş vakalardaki zeka geriliği olan çocukların sayısını saptayarak; bu çocukların korunması adına yapılabilecekler üzerine durmak, sonuç ve öneriler bölümünde zeka geriliği olan çocukların ailelerine ve eğitimcilere öneriler sunmaktır. Elimizdeki verilerin sonucu üzücüdür. İstismara uğramış 74 çocuktan %10.8'i, (N 8) zeka geriliğine sahiptir. Bize veri anlamında kaynak oluşturan haberler incelendiğinde, sahipsiz bir şekilde sokağa bırakılan ve yeterli ilgi, sevgi ve şefkatten mahrum kalmış olan bu çocukların; istismarcılar tarafından kurban olarak seçilmeleri onları basit sevgi gösterileriyle kandırmaları adına yeterli bir gerekçedir. Özellikle ergenlik dönemi çocuklarının çalışma grubumuzda olmadığı gerçeğinin göz önüne alınması bu oranların ilerleyen yaş gruplarında ne denli olabileceğinin basit, somut bir göstergesidir (Tablo 3).

Tablo 4. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Anne-Babalarında Ruhsal Hastalık Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	18	26,1
	Yok	48	69,6
	Psikoz	1	1,4
	zeka geriliği	1	1,4
	kişilik bozukluğu	1	1,4
	Toplam	69	100,0

Çocuğun, cinsel istismara açık hale gelmesinin nedenlerinden biri de çocuğun kendini koruyamamasının yanında ebeveynleri tarafından yeterince korunamayışıdır. Çocuğun bakımından birinci derece sorumlu olan anne-babalar, çocuğun ihmalinden ve istismarından da dolaylı olarak sorumludur. Anne-babadan herhangi birinde veyahut her ikisinde de varlık gösteren bir ruhsal bozukluk, çocuğun bir yabancı tarafından istismarının yanı sıra aile içinden istismara maruz kalması yönünde de ciddi bir risktir. Enstest vakaları incelendiğinde altında yatan nedenlerden birinin de anne-babanın ya da aile bireylerinin sahip olduğu ruhsal bozukluk olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Veriler ışığında şu bilgileri sunmak mümkün olacaktır. İstismar kurbanı çocukların anne-babalarından %26.1'inin (N 18) herhangi bir ruhsal bozukluğu olup olmadığı yönünde bilgiye rastlanmamıştır. %69.6'sında, (N 48) ruhsal bir bozukluk olmadığı bildirilirken, %1.4'ünde, (N 1) psikoz, %1.4'ünde, (N 1) zeka geriliği ve %1.4'ünde,(N 1) kişilik bozukluğu olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Anne-Babalarında Madde Bağımlılığı Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	20	29,0
	yok	48	69,6
	alkol	1	1,4
	Toplam	69	100,0

İstismara maruz kalma nedenlerinden biri de istismarcının eylem anında bilinç düzeyinin yerinde olmadığı düşüncesidir. İnsanın bilincini kaybetmesi, iradesini kaybetmesi noktasındaki temel etkenlerden biri de madde bağımlılığıdır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan aileler incelendiğinde bunlardan %29.0'unun, (N 20) madde bağımlısı olup olmadığına dair net verilere ulaşılamamıştır. %69.6'sının, (N 48) madde bağımlısı olmadığı sadece 1 ailede ebeveynin alkol bağımlısı olduğuna dair veriler bulunmaktadır. Bütün içindeki oranı ise %1.4'tür (Tablo 5).

Araştırmanın sınırlılıkları içinde de belirtildiği gibi haberlerin bir bölümünde yeterli detay bilgilerin olmayışı bazı durumlar adına genelleme yapmayı zorlaştırmaktadır. Form içerisindeki bu sorunun bazı maddelerine ait veri olmayışı tablolarda yer bulamayışına sebep olmuştur. Form sadece alkol bağımlılığını değil esrar gibi diğer bağımlılık yaratan maddelerin kullanım ihtimalini de değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Tablo 6. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Aile Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	26	37,7
	anne baba birlikte	27	39,1
	Boşanmış	12	17,4
	ayrı yaşayan anne babalar	2	2,9
	anne ölü	1	1,4
	baba ölü	1	1,4
	Toplam	69	100,0

Aile, çocuğun kendini güvende hissettiği, sıcak bağların kurulduğu, huzurlu bir ortamdır. Sosyal yaşamın çekirdeğini oluşturan ailenin durumu, çocuğun sağlıklı bir gelişim seyretmesine zemin hazırlar. İstismara maruz kalan çocukların öyküleri alındığında birçoğunun parçalanmış ailelerin bir üyesi olduğu gerçeği karşımıza çıkmaktadır. Parçalanmış ailelerde ilgi çocuğun üzerinden farklı alanlara kayabilmektedir. Ebeveyn figüründen mahrum yetişmek zorunda bırakılan çocuk, bu ilgiyi yabancı erişkinlerde arayacaktır. Bu, durumu fark eden istismarcı için kullanıma değer bir yöntem olacaktır. Her ne kadar parçalanmış aile çocuklarının istismara maruz kalma oranının yüksekliğinden bahsetsek ise de çekirdek yapıda düzgün ilişkileri olan ailelerin çocuklarının da istismara maruz kalabildiği gerçeğini göz ardı etmememiz gerekir. Çalışma grubunda durumu hakkında kesin bilgi sahibi olmadığımız bölümünün payı %37.7, (N 26) ailedir. Anne-babanın birlikte yaşadığı aile ise %39.1, (N 27) Boşanmış aileler %14.4, (N 12). Ailelerde baba figürünün yokluğu (ölüm) %1.4 (N 1), Anne figürünün yokluğu (ölüm) yine %1.4'tür, (N 1) (Tablo 6).

Tablo7. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Anne-Babası Arasında Akrabalık Olup Olmama Durumunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	30	43,5
	yok	39	56,5
	Total	69	100,0

İstismar kurbanı çocukların anne-babası arasındaki akrabalık ilişkisi incelendiğinde %43.5'inde, (N 30) akrabalık bağı adına kesin verilere ulaşılamamıştır. Kalan % 56.5'inde, (N 39) ise akrabalık bağı olmadığı yönünde bilgiler edinilmiştir (Tablo 7). Bu bilgiler hem ailenin yapısı hakkında hem de çocukta varsa mental retardasyonun olası sebeplerinden birinin saptanması hakkında bilgiler verecektir.

Tablo 8. Cinsel İstismar Mağduru Çocukların Aile Yapılarını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	38	55,1
	çekirdek aile	24	34,8
	Geniş	2	2,9
	anne ile	4	5,8
	Kurumda	1	1,4
	Toplam	69	100,0

Ailenin durumunun yanı sıra ailenin yapısı da cinsel istismara maruz kalınması yönünde etkenlerden biri olarak kabul edilir. Geniş yapıya sahip aile kurumlarında çocukların amca, dayı, dede gibi erişkin bir erkek akraba tarafından istismar edilme olasılığı yüksektir. Yine çocuğun ailesi olarak benimsediği ve yanında kaldığı, onun

bakımını üstlenen kişi veya kurumun, çocuğun istismara maruz kalması yönünde etkisi vardır. Parçalanmış ailelerden bir üst basamakta bahsetmiştik. Aile dağılınca çocuğun sorumluluğunu üstlenen ebeveynin yaşamını başka biriyle sürdürmesi, yani çocuğa üvey anne veya üvey baba modelinin dayatılması, çocuk tarafından çoğu zaman kabul edilmesi zor bir durumdur. Çocuk bu sarsıntıyı atlarmaya çalışırken, kimi zaman onun bu sosyal yalnızlığından faydalanmak isteyen yeni ebeveyn, çocuğu istismar edebilmektedir. Çocuk ikinci bir örseleyici yaşantıyı da istismar vakasıyla yaşayacak ve bu çocuğun sosyal izolasyonuna yol açabilecektir. Çalışma grubu aile yapıları incelendiği zaman yapısı hakkında bilgi edinilemeyen aile %55.1, (N 38), çekirdek yapıdaki aile %34.8, (N 24) geniş yapıda bulunan aile %2.9, (N 2) olarak belirlenmiştir. Çocuğun bakımını üstlenen anne %5.8, (N 4) kurumda kalan çocuk sayısı %1.4'tür, (N 1) (Tablo 8).

Tablo 9. Cinsel İstismar Mağduru Çocuğun Bakımını Üstlenen Kişiyi Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	32	46,4
	anne	35	50,7
	babaanne	1	1,4
	kurum	1	1,4
	Toplam	69	100,0

Çocuğa bakmakla yükümlü kişiler araştırıldığında, çocuğun kimin bakımı nezaretinde olduğuna dair net bilgilerin ulaşılamadığı aile sayısı 32, yani % 46.4, çocuğun bakımını üstlenen ebeveynin anne olduğu yönündeki verilere bakıldığında edinilen bilgi 35, yani toplamdaki payı %50.7, çocuğun bakımıyla doğrudan ilgili, bakımı üstlenmiş ebeveynler içinde babaanne 1, yani %1.4, çocuğun bakımını üstlenmekten sorumlu kurumda ise sayı 1, yani %1.4 'tür (Tablo 9).

Tablo 10. Yaşanmış Cinsel İstismarın Eylem Biçiminden Türünü Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	8	10,8
	Sürtünme	2	2,7
	genital penetrasyon	15	20,3
	anal penetrasyon	10	13,5
	oral penetrasyon	14	18,9
	Gösterimcilik	1	1,4
	çocuk pornosu	2	2,7
	Öpmek	5	6,8
	Ellemek	17	23,0
	Toplam	74	100,0

Tüm vakalar incelendiğinde, eylem türüne göre sınıflamalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre; türü konusunda kesin bir hükmün belirlenemediği vaka %10.8'dir (N 8). Sürtünme şeklinde istismara maruz kalmış çocuk %2.7, (N 2) genital penetrasyona maruz kaldığı tespit edilen çocuk %20.3, (N 15) anal penetrasyona maruz kalan çocuk %13.5, (N 10) oral penetrasyon biçimiyle istismar edilmiş çocuk %18.9, (N 14) gösterimciliğe maruz bırakılmış çocuk % 1.4, (N 1) çocuk pornolarında kullanılmış çocuk %2.7, (N 2), öpmek suretiyle istismar edilmiş çocuk %6.8, (N 5) ellenmek suretiyle istismar edilmiş çocuk % 23'tür (N 17). Tüm bu sonuçlar göstermektedir ki istismar edilen çocukların hemen hepsi dokunma yoluyla istismar başlığıyla nitelendirilecek türde eylemlere maruz bırakılmıştır (Tablo 10).

Dikkat çeken noktalardan biri de nerdeyse her türde istismar biçimi ülkemizde vaka olarak bildirilmişken, hemen her gün çocukların maruz bırakıldığı sözlü istismar türü bir kez dahi dillendirilmemiştir. Temas içeren istismar türlerinin tespitinin ancak hekim teşhisiyle mümkün olduğu gerçeğinden yola çıkacak olursak, vakaların büyük bir kısmının gün ışığına çıkmadığı görüşüyle karşı karşıya kalırız.

Kız çocukları genelde genital penetrasyona, erkek çocukları ise anal penetrasyona maruz kalmaktadır.

Tablo 11. İstismarcının Kurbanı Olan Yakınlık Derecesini Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	Baba	5	7,2
	bunun dışında akraba	11	15,9
	akraba dışında tanıdık	22	31,9
	yabancı kimse	29	42,0
	nikahsız eş	2	2,9
	Toplam	69	100,0

Çocuğun cinsel istismara maruz kalma olasılığı düşünüldüğünde, öncelikle akla gelen şey çocuğun dışarıdan bir yabancı tarafından istismar edilmesi iken, bulgular incelendiğinde olayın hiç de zannedildiği gibi olmadığı, çocuğun aile içinde de istismara maruz kalabileceği gerçeği karşımıza çıkmaktadır. İstismar vakaları, çocuğun insanlara karşı güveninin zedelenmesine yol açan durumlardır. Eğer bir de çocuğu istismar eden birey aile içinden sevdiği, güvendiği biri ise bu zedelenmişliğin düzeyi daha da aratacaktır. Eldeki veriler incelendiğinde, biyolojik (öz) babaları tarafından istismar edilen çocukların %7.2, (N 5), akrabaları tarafından istismara maruz kalan çocuk %15.9,(N 11) akraba dışında tanıdıklar tarafından istismar edilen çocuklar %31.9, (N 22) yabancı kimseler tarafından istismara maruz bırakılmış çocuklar %42.0, (N 29) ve ebeveynin birlikte yaşadığı nikahsız eş tarafından istismar edilen çocukların %2.9, (N 2) olduğu belirlenmiştir. Bu tablo, çocukların öz babaları da dahil olmak üzere, aile fertleri ve yabancılar tarafından istismar edilebileceğinin bir göstergesidir (Tablo 11).

Özellikle küçük toplumlar başta olmak üzere aile içi cinsel istismar vakalarının duyurulmadığı, gizlendiği gerçeğini de hesaba katarsak, vakaların ulaşabildiğimizden çok daha fazla olabileceği görüşü doğmaktadır.

**Tablo 12. Cinsel İstismarın Tekrarlanıp Tekrarlanmadığını Gösteren
Frekans ve Yüzde Tablosu**

		N	%
Değişken	,00	10	14,5
	yok	47	68,1
	var	12	17,4
	Toplam	69	100,0

İstismara bir kere uğramış çocuk eğer bu durumu kimseye açamaz ve istismarcı tarafından sürekli tehdite maruz kalırsa, istismarın tekrarlanma olasılığı artacaktır. Yıllar boyu sürecek bu kısır döngü çocuğun tüm yaşamını olumsuz etkileyecek, çocuğun cinsel anlamda sapkın, doyumsuz ya da ilgisiz bir birey olmasına neden olacaktır. 69 vaka gözden geçirildiğinde, bu vakalardan tekrarının yaşanması hususunda bilgiye ulaşılamayan vaka % 14.5'tir (N 10). Bu vakalardan %68.1'inde, (N 47) tekrarlanma görülmemiş, istismarın hemen ardından olay hukuki boyuta taşınmıştır. Vakalardan %16.0'sında, (N 12) istismarın farklı süreler boyunca devamlılık gösterdiği saptanmıştır (Tablo 12).

Tablo 13. İstismar Vakalarının Hangi Mevsimde Yaşandığını Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	19	27,5
	ilkbahar	9	13,0
	yaz	12	17,4
	sonbahar	18	26,1
	kış	11	15,9
	Toplam	69	100,0

İstismar vakaları incelendiğinde bu tür olayların, açık alanlarda sıklık gösterdiği görülmektedir. Araştırma sonucu, %27.5, (N 19) istismarın yaşandığı mevsime ait veriye ulaşılamamıştır. Bunun sebebi ise istismarın olayın hemen akabinde ortaya çıkmayıdır. İlkbaharda yaşanmış istismar %13.0, (N 9). Sonbaharda %26.1'dir, (N 18). Kış mevsiminde yaşanmış vakalara baktığımızda sayının ve dolayısıyla yüzdeler oranlarının çok da düşük olmadığı görülmektedir. Vaka, %15.9, (N 11) olarak bildirilmiştir (Tablo 13).

Tablo 14. İstismar Yaşandıktan Sonra Kurbanın Bu Durum Karşında Nasıl Bir Davranış Sergilediğini Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

	N	%
Değişken ,00	14	20,3
Gizleme	5	7,2
aileden yardım isteme	43	62,3
eğitim kuruluşundan yardım isteme	2	2,9
arkadaşlarından yardım isteme	1	1,4
emniyet birimlerinden yardım isteme	4	5,8
Toplam	69	100,0

Çocuklar, istismara maruz kaldıkları zaman bunu kimseye söyleyemezler. Bunun altında yatan gerekçe ise istismarcının çocuğu tehdit etmesi, onu korkutması ve bunun yanında çocuğun kendini ifade edemeyişidir. Cinsel istismar vakaları genelde ıssız ve تنها yerlerde gerçekleşmekte, görgü tanığının olmayışı da bu tür vakaların ortaya çıkmasına engel olmaktadır. Çocukların bu konuda bilinçlenmesi onları yardım arama konusunda yüreklendirecektir. Vakalara bakıldığı zaman çocuklardan %7.2'sinin, (N 5) durumu bir müddet gizlediği, %62.9'unun, (N 43) ailesinden yardım istediği %2.9'unun, (N 2) eğitim kurumlarından, %1.4'ünün (N 1) arkadaşlarından, %5.8'inin,(N 4) de emniyet birimlerinden yardım istediği tespit edilmiştir. Çocuklardan hiç birinin adli kurumlardan yardım istemediği gözlenmişken, %20.3'ünün (N 14) durum karşısında ne yaptığı yönünde net verilere ulaşılamamıştır (Tablo 14).

Tablo 15. Yaşanmış Olan İstismar Vakası Sonrası Ailenin Duruma Karşı Nasıl Bir Yaklaşımında Bulduğunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	10	14,5
	Gizleme	2	2,9
	adli yardım arama	48	69,6
	tıbbi yardım arama	7	10,1
	Diğer	2	2,9
	Toplam	69	100,0

Çocuğa uygulanan şiddetin, cinsel boyutu toplum tarafından hoş karşılanmamakla birlikte, çocuğun ailesi adına da kabullenilmesi zor bir durumdur. Çocuğun yaşadığı, dağılma ve yıkımın yanında aile de psikolojik olarak olaydan etkilenmektedir. Aile çoğu zaman bu tür bir durumla karşı karşıya kalındığında ne yapılması gerektiğini bilemez, çocuğunun adına ve kendi sosyal yapısının birliğinin devamı adına, çevreden gelecek tepkilerden korkuyor olmasıyla durumu gizleme yoluna gidebilir. Kimi zamanda olayın dışarıya taşmaması için istismarcıya kendisi ceza vermeye kalkabilir. Eğitim yoluyla bilinçlendirilecek ailenin ilk yapması gereken, adli ve tıbbi yardıma başvurmak olacaktır. Eldeki vakalar incelendiğinde ailelerden %14.5'inin, (N 10) istismar karşısında nasıl davrandığı yönünde net verilere ulaşılammıştır. %2.9'u, (N 2) olayı gizleme yolunu tercih etmiş, % 69.6'sı, (N 48) adli yardım arama yolunu seçmişken, tıbbi yardım arama yoluna giden aile % 10.1, (N 7) olarak belirlenmiştir. Ailelerden hiçbirinin hukuk dışı uygulamalara başvurmadığı yine edinilen verilerce karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu yolların dışında diğer yolları tercih eden aile % 2.7'dir (N 2) (Tablo 15) .

Tablo 16. Ailenin İstismar Sonrası Çocuğa Karşı Davranışının Nasıl Olduğunu Gösteren Frekans ve Yüzde Tablosu

		N	%
Değişken	,00	12	17,4
	Suçlayıcı	2	2,9
	Baskılayıcı	1	1,4
	Koruyucu	16	23,2
	Destekleyici	38	55,1
	Toplam	69	100,0

İstismarı kabullenemeyen ailelerin, bir kısmı yaşanan üzücü olayın kurbanı olan çocukları suçlu olarak görebilmekte, çocuğun yaşadığı travmayı sürdürmektedir. İstismarın her türlüünün çocuğun yaptığı bir hata sonucu, çocuğa uygulandığı görüşünü kabul ettirmiş ailede çocuk, kendisi bir suç işlediği için bu şekilde cezalandırıldığını düşünecektir. Çocuğun yanlış bir şey yaptığında hakarete maruz kalması, fiziksel olarak istismar edilmesi, alay konusu olması gibi durumlar; çocuk cinsel olarak istismar edildiğinde de kendi dünyasında, yapılan bir hatanın bedeli olarak anlamlandırılacaktır.

Çocuk için zaten örseleyici olan bu yaşantının izlerini hafifletmek adına ailenin yapması gereken şey çocuğunu koruyup, ona destek olmak olacaktır. Ancak bu şekilde çocuğu geri kazanmak mümkündür. İstismar durumunda çocuğu suçlamak, ona baskı uygulamak çocuğu tamamen kaybetmekten başka bir işe yaramayacaktır. Araştırmanın bulgularına bakacak olursak ailelerden çoğunun, çocuğu yaşadığı istismar sonucu koruyup, kollayarak; onları destekledikleri kanısına varmaktayız. İstismar sonrası çocuğa yaklaşımlarının ne boyutta olduğuna dair verilere ulaşılabilen aile %17.4'tür, (N 12). Ailelerden %2.9'u, (N 2) çocuğu suçlama yoluna gitmişken, %1.4'ünün, (N 1) çocuğu baskılayıcı, sınırlayıcı bir tutum sergilediği görülmüştür. %23.2'sinin, (N 16) çocuğu koruyucu bir yaklaşımda bulunduğu, %55.1'ininde, (N 38) çocuğa karşı destekleyici tutum sergiledikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. (Tablo 16.)

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı öneriler bulunmaktadır.

5.1. Sonuç

Türkiye’de son 5 yılda yaşanan cinsel istismar vakalarını sunmak üzere başlanan araştırma, geliştirilen veri toplama aracının yorumlanmasıyla oluşturulmuş tablolar yardımıyla, sayılara ve yüzdelere dökülmüştür. Araştırmada ulaşmayı amaçladığımız bilgiler, bulgular ve yorum bölümünde sunulmuştur.

Cinsel istismar vakalarının hiç de az olmadığı, son 5 yılda sadece 0-10 yaş arası çocuklardan, sesini duyurabilen 74 çocuğun cinsel istismara maruz kaldığı, mağduriyet yaşının giderek düştüğü saptanmıştır. Ulaşılan vakalarda 1.5 aylık bebeğe kadar cinsel istismarın uygulandığı belirlenmiştir. Özer ve ark. 2007 yılında yaptıkları çalışmada 0-18 yaş grubunu kendisine örneklem seçmiş, Akgiray, 2007 yılındaki çalışmasında ise 8-10 yaş arası çocuklardan örneklem grubu oluşturmuştur. Yiğit, 2004 yılında yaptığı araştırmada cinsel istismara uğrama yaşının ortalama 11-12 olduğunu bildirmiştir. Öztop ve Özcan, 2010 yılındaki çalışmalarında 0-18 yaş grubunu örneklem alırken, 4-17 yaşlar arasındaki vakalara ulaşabilmiştir. Bu araştırma, çalışma grubu ile diğer araştırmalardan ayrılmaktadır. Bahsedilen araştırmalarla aynı yaş grubu çalışılmamıştır.

Kız çocuklarının erkek çocuklara oranla daha fazla cinsel istismara maruz kaldığı yönündeki hipotez, ulaşılan verilerle desteklenmiştir. 74 çocuktan 54 tanesinin kız olması ve genel içinde %73 orana denk gelmesi araştırmanın ilgili hipotezinin doğrulandığını göstermektedir. Ulaşılan sonuçlar, Ceylan ve arkadaşlarının 2009 yılındaki çalışmalarıyla elde edilen verileri desteklememektedir. Bahsedilen çalışmanın sonuçları cinsel istismara maruz kalma yönünde erkeklerin daha fazla risk altında olduğu sonucunu vermektedir. Özer ve arkadaşlarının 2007 yılında kaleme aldığı çalışma göz önünde bulundurulursa, sonuçlar birbirine çok yakın olmakla beraber, yaptığımız çalışma, bu çalışmanın destekleyicisi olma özelliklerine sahiptir. Yılmaz’ın

2009 yılında yapmış olduğu yüksek lisans tez çalışmasının örneklem grubunu oluşturan vakalara maruz kalan çocukların cinsiyetleri göz önüne alınırsa bu çalışmanın yine destekleyici olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Yılmaz'ın örneklem grubunu oluşturan kız çocuk sayısı 13 iken erkek çocuk sayısı 7'dir. Aktepe 2009 yılındaki çalışmasında cinsel istismara maruz kalmış kız çocuklarının erkek çocuklara oranla 4 kat daha fazla olduğu görüşünü ortaya atmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarının kız çocuklarını erkek çocuklara oranla 3 kat fazla göstermesi yine eski bir çalışmayı tamamladığının kanıtıdır. Yiğit 2004 yılındaki çalışmasıyla bu oranı kızların, erkeklerden 10 kat fazla olarak göstermesi çalışmamıza tam olarak denk olmasa da yaş farkı da göz önüne alındığında araştırmamızla paraleldir. Öztop ve Özcan'ın 2010 yılı çalışmalarında kız çocuklarının oranını %70 olarak verilmesi, yine araştırmamızla paralel özellik göstermektedir. Aynı çalışma Kayseri ve Malatya illeri baz alınarak genelleme yapılması amacı adına yine bu araştırmada ülke genelinden haberlerin derlenerek sonucun genellenebilirliğini mümkün kılmak ülküsü ile eşdeğerdir. Bu sonuçlar dikkate alındığında araştırmanın iskeletini oluşturan bilgi formumuzdaki ilgili sorunun yanıtı diğer araştırmaları destekleyecek ölçüdedir. O halde ilgili soru adına edinilen, veriler araştırmanın amacına hizmet etmesi adına doğru bir basamak olduğu söylenebilir.

Araştırmanın sonucunda aile içinde istismara maruz kalma oranı tüm vakalarda %26 olarak saptanmıştır. Bu rakamların buzdağının sadece görünün kısmı olduğu düşüncesi durumun ciddiyetini göstermektedir. Feerick ve Snow'un (2005) yaptığı çalışmada cinsel istismar vakalarında saldırganların %44'ünün partner, %40'ının yabancı biri, %29'unun akrabalar ve aile üyeleri, %16'sının aile dostları ve %14'ünün öz baba olduğu tespit edilmiştir. Oates'in (1999) cinsel istismara uğramış 46 çocuk üzerinde yaptığı araştırmada suç işleyen % 39'unun çocuğun bir akrabası olduğu gerçeği, % 49'un çocuğu iyi tanıyan biri olduğu, % 22'sinden yabancı bir kişi tarafından gerçekleştiği bulgusu ifade edilmiştir. Her iki çalışma da göstermektedir ki aile içi istismar(ensest) vakaları ciddi düzeydedir. Elde edilen sonuçlar ve destekleyici araştırmalar, çocuğun yalnızca yabancı bireyler tarafından istismar edilmediği, aile içi istismarın da çok sayıda olabileceği hipotezini doğrulamaktadır.

Cinsel istismar vakalarının genelde açık alanlarda yaşandığı bilgisinden yola çıkılarak oluşturulmuş hipotez doğrulanmıştır. Yaşandığı tarih hakkında kesin bir veriye ulaşılamayan vakalar çıkarsa; ilkbaharda 9 yaz mevsiminde 12 vaka yaşandığı bu rakamların da oranının da %30.4 olduğu tespit edilmiştir. En fazla vaka sonbaharda gerçekleşmiş, kış mevsiminde de yaz mevsimine yakın sayıda vakanın yaşandığı saptanmıştır. Sonbaharda 18 vaka sayısı ile oran %26.1, kış mevsiminde ise 11 vaka sayısı ile oran %15.9 olarak belirlenmiştir. Mevsimler arasında kısmen de olsa vaka sayısında farklılık olduğu görülmektedir.

Çocuklara yönelik cinsel istismar türlerinden dokunma ile gerçekleşen eylem türünün daha fazla olduğu görüşü de yine veriler ve aşağıdaki ilgili çalışmalarla desteklenmiştir. Edinilen sonuçlara bakılırsa vakaların %95.9'unun farklı türlerde dokunma ile gerçekleşen cinsel istismar olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar da araştırmanın ilgili hipotezinin doğrulandığını göstermektedir. Öztop ve Özcan 2010 yılında yapmış oldukları çalışmada 127 vakanın büyük bir kısmının (58) temas içeren türde istismar olduğunu vurgulamıştır. Bu araştırma, çalışmanın sonucunu destekler niteliktedir. Briere ve Elliott'ın (2003) 935 kişilik örneklem grubunda, cinsel istismar türlerinin dağılımında ilk sırayı % 52,8 oranla cinsel penetrasyonun aldığı vurgulanmış ancak diğer türlerin dağılımına yer verilmemiştir.

5.2.Öneriler

Bu bölümde araştırma sonucu edinilen bilgiler ışığında istismar vakalarının yaşanmadan önlenmesi için aileyi, toplumu ve eğitimcileri bilgilendirebileceğini umduğumuz öneriler sunulmuştur.

5.2.1. Öneriler

1- Gerek Milli Eğitim, gerekse gönüllü kuruluşlar tarafından istismarı tanıma adına öğretmenleri ve aileleri bilgilendirici seminerler düzenlenebilir.

2- Aileler çocuklarının denetimlerini sağlamalı, özellikle yabancı bir yere gidildiğinde çocuğun nerede olduğunu kontrollü olarak gözlemlemelidir.

3- Aile, çocuklarına özel yaşam alanlarını ve mahremiyet duygularını küçük yaşlardan itibaren kazandırmalı, sağlıklı bir cinsel kimlik geliştirmeleri adına

çocuklarının cinsel içerikli sorularına, onların anlayabileceği uygun dille cevap vermelidir.

4-Aileler, çevrelerinde bulunan yetişkinlerden çocuklarına karşı yaklaşımlarından rahatsız oldukları kişiler varsa o kişilerle görüşme sıklıklarını düşürmelidir.

5- Çocuklara rahatsız oldukları durumlarda, yetişkinlerin kendilerine dokunması veya öpmesinin engellenmesi öğretilmelidir.

6- Eğer istismar yaşanmışsa çocuğa yardımcı olabilmek için geçeceği anlatması yönünde çocuk yüreklendirilmelidir. Çocuğa yaşadığı durumun kendi suçu olmadığı öğretilmelidir.

7- Medya ve basın-yayın organları daha özenli davranarak, konunun hassasiyeti yönünde haberler yapmalı, toplumu bilinçlendirmelidir.

5.2.2.Araştırmacılara Öneriler

Alanda yapılan araştırmaların sayısı incelendiğinde yapılmış araştırma sayısının azlığı dikkat çekicidir. Cinsel istismar konusunda çalışacak araştırmacılar için öneriler şu şekilde sıralanabilir;

1- Alan uzmanları konuya daha çok yönelmeli, daha fazla sayıda araştırma yapmalıdır

2-Alana inilerek daha fazla vakaya erişmekle birlikte istismar vakalarının gizlenmemesi yönünde toplum bilinçlendirilip, yüreklendirilebilir.

3-2006 Okul Öncesi Programı incelendiğinde çocuğun temel hakları ve ihlal edilen bu haklara yönelik öğretmenleri bilgilendirici maddelerin yokluğu dikkat çekicidir. Programın yenilenebilir olma özelliğinden yola çıkılarak, programa konuyu ilişkin bölümler eklenebilir.

4-Okul öncesi dönemde eğitim yönünün ağır bastığı gerçeğinden hareketle, çocuğun kendi mahremiyet alanını tanıması, istismar konusunda bilinçlenmesi, kendini savunması ve yardım istemesi gereken durumların oyunla öğretilmesi için öğretmenler günlük planlarında ve programlarında ilgili etkinliklere yer verilebilir.

5-İlköğretim müfredatında yer verilecek seçmeli derslerle öğrencilere küçük yaştan itibaren bilgiler verilebilir.

KAYNAKÇA

Akgiray, A. (2007). Çocuk istismarı: 8-10 yas çocuklarda istismarı önleme yöntemleri. Yüksek Lisans Dönem Projesi.

Akyüz, E. (2000). Ulusal ve uluslararası hukukta çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması, Ankara: Milli Eğitim Dizisi.

Akyüz, E. (2001). Çocuk hakları sözleşmesinin temel ilkeleri ışığında çocuğun eğitim hakkı, Ankara: Milli Eğitim Dergisi, S:151.

Aral, N. (1997). Fiziksel istismar ve çocuk. Ankara: Tekışık Veb Ofset Tesisleri.

Aral, N. (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmal ve istismarı. Milli Eğitim Dergisi, Sayı, 151.

Arbarino, GJ, Kostelny, K.(1992). Child maltreatment as a community problem. Child Abuse and Neglect Pergamon Pres Ltd, USA

Babiker, G. ve Herbert, M. (1998). Critical issues in the assessment of child sexual abuse. *Clinical and Child Family Psychology Review*, 1(4), 231-252.

Bilge, S. (2000). Çocuk istismarında psikolojik belirtiler ve bozukluklar. Çocuk Hakları Toplantıları, İstanbul Tabip Odası.

Bilir, Ş. (1991). 4-12 yaşları arasındaki 16.100 çocukta, örselenme durumları ile ilgili bir inceleme. Ankara.

Briere, J., Elliott, D. M. (2003). Prevalence and psychological sequelae of selfreported childhood physical and sexual abuse in a general population sample of men and women. *Child Abuse & Neglect*, (Sayı: 27), 1205-1222.

Browne, K., Herbert, M. (1997). Preventing family violence. England: John Wiley & Sons.

Bulut, I. (1996). Genç anne ve çocuk istismarı. Ankara: Bizim Büro.

Bulut, I. (1997). Psiko- sosyal gelişim sorunları, sanayi bölgelerinde çalışan çocukların sorunları, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yayınları.

Ceylan, A. Tuncer, O. Melek, M. Akgün, C. Gülmehmet, F. Erden, Ö. (2009). Van bölgesindeki çocuklarda cinsel istismar. Van Tıp Dergisi, 16 (4), 131-134.

Chahal, Corinne M. and Herczog, Maria, (2003), "Introduction and overview of child sexual abuse in Europe", in, Corinne May-Chahal and Maria Herczog, *Child Sexual Abuse in Europe*, Council of Europe Publishing.

Crosson-Tower, C. (2008). Understanding child abuse and neglect (7th Edition). Boston: Pearson Education Inc.

Çanakçı, E. (1995). Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Medeni Hak ve Özgürlükler Bölümünün İrdelenmesi. İstanbul: İstanbul Barosu Çocuk Hakları Günleri

Dallar, Y. Tıraş, Ü. Yalaki, Z. Özkan, İ. (2010). Yenidoğan döneminde çocuk istismarı olgusu. Güncel Pediatri; 8: 81-5.

Demirci, Ş., Doğan, K. H., Erkol, Z., ve Deniz, İ. (2008). Konya'da cinsel istismar yönünden muayenesi yapılan çocuk olguların değerlendirilmesi, *Türkiye Klinikleri Journal of Forensic Medicine*, 5(2):43-9.

Demirci, Ş. Doğan K. Deniz, İ. Erkol, Z. Günaydın, G. (2009). Ölümle sonuçlanan iki cinsel istismar olgusu. Adli Tıp Dergisi; 23 (2) 27-32.

Dilbaz, N. (2004). Cinsel istismar. *Çoluk Çocuk Aylık Anne Baba Dergisi*, 38.

English, D. J. (1998). The extent and consequences of child maltreatment. *The Future of Children*, 8 (1), 39-53.

Ekşi, A. (1999). Ben hasta değilim. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi, 531-540.

Erdoğan, A. (2010). Pedofili: klinik özellikleri, nedenleri ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2, (2): 132-160.

Erkman, F. (1999). Çocukların duygusal ezimi. *Çocukların Kötü Muameleden Korunması 1. Ulusal Kongresi Serbest Bildiriler Kitabı*. Ankara: Pelin Ofset.

Feerick, M. M., & Snow, K. L. (2005). The relationships between childhood sexual abuse, social anxiety, and symptoms of posttraumatic stress disorder in women. *Journal of Family Violence*, 20 (6), 409-419.

Finkelhor, D. (1979). *Sexually victimised children*. New York: Free Press.

Finkelhor, D. (1984). Four preconditions: a model, in, D. Finkelhor, *Child Sexual Abuse New Theory and Research*, The Free Press A Division of Macmillan, Inc. 866 Third Avenue, New York, 10022, 53-69.

Finkelhor, D. (1986). Prevention : A review of programs and research . In D. Finkelhor (Ed.), *A sourcebook on child sexual abuse* (pp. 224-254). Beverly Hills, CA: Sage.

Gelles, Richard J. Conte, Jon R. (1990). Domestic violence and sexual abuse of children: A Review of Research in the Eighties, *Journal of Marriage and the Family*, Vol. 52, No. 4, Family Research in the 1980s: The Decade in Review. (Nov., 1990), pp. 1045-1058.

Green, A. (1996). *Child sexual abuse and incest*. Child and adolescent psychiatry. A comprehensive textbook. Second ed. Baltimore, MA: Williams & Wilkins, 1041 48.

Gökler, R. (2006). Eğitimde çocuk istismarı ve ihmaline genel bir bakış. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (3), 47-76.

Hedin, LW. (2000) Physical and sexual abuse against women and children. *Curr Opin Obstet Gynecol*; 12:349-55.

Horton, CB. Cruise, TK. (2001). Child abuse and neglect. The School's Responce. New York: The Guilford Press.

İnsan Hakları Mevzuatı (2004). İnsan hakları mevzuatı. Çocuk Hakları. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.

Itzin, C. (1997). Pornography and the organization of intrafamilial and extrafamilial child sexual abuse: Developing a Conceptual Model", *Child Abuse Review*, Vol. 6: 94-106.

Itzin, C. (2001). Incest, paedophilia, pornography and prostitution: making familial males more visible as the abusers, *Child Abuse Review*, Vol. 10: 35– 48.

İşeri, E. Çetin, FÇ. Pehlivan Türk, B. Ünal, F. Uslu, R. Türkbay, T. Coşkun, A. Miral, S. Motavallı, N. editörler. (2008). Çocuk ve ergen psikiyatrisi temel kitabı. (1.Baskı), Ankara: Hekimler Yayın Birliği. 470-477.

Kara, B. Biçer, Ü. Gökalp, S. (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47, 140-51.

Karakaya, I. Coşkun, A. Ağaoğlu, B. Şişmalar, Ş.G. Öç-Yıldız, Ö. Çakın, M.N. ve ark. (2006). Cinsel istismara maruz kaldığı bildirilen olguların ruhsal değerlendirme sonuçları. *Adli Tıp Bülteni*, 11(2): 53-58.

Karanfil, R. Akçan, R. ve Orhan, R. (2010). Çocuğun cinsel istismarı ile ilgili asılsız iddialar ve paranoid bozukluk: iki olgu sunumu, *Türk Psikiyatri Dergisi*(Baskıda)

Karasar, N. (1999). Bilimsel araştırma yöntemi, kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara

Kars, Ö. (1996). Çocuk istismarı: nedenleri ve sonuçları. Ankara: Bizim Büro.

Kendall-Tackett, K. A., Meyer-Williams, L., ve Finkelhor, D. (1993). The impact of sexual abuse on children: a review and synthesis of recent empirical studies. *Psychological Bulletin*, 113, 164-180.

Kepekçi, Y. (2001). Hukuksal açıdan çocuk istismarı ve ihmali. *Katkı Pediatri Dergisi*, H.Ü.T.F Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı ve Çocuk Sağlığı Enstitüsü Yayını, Cilt: 22, Sayı: 3.

Keskin, G. Çam, O. (2005). Çocuk cinsel istismarına psikodinamik hemşirelik yaklaşımı. *Yeni Symposium*, 43,118-125.

Kozcu, Ş. (1991). Çocuk istismarı ve ihmali. *Aile Yazıları* 3, Ankara: Başbakanlık

Lordoğlu, K. (1995). Oyun yerine iş, çocuk çalışması, çalışan çocuklar. İlköğretim Müfettişlerini Bilgilendirme Semineri, İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı,

Lynch, M. (1991). Çocuk istismarı ve ihmali. *Çocukların Kötü Muameleden Korunması I.Ulusal Kongresi Kitabı*, s, 37-44.

Oates, K. (1999). Çocukların cinsel istismarının kalıcı etkileri. *Çocukların Kötü Muameleden Korunması 1. Ulusal Kongresi Serbest Bildiriler Kitabı*, Ankara: Pelin Ofset

Oral, R. Can, D. Kaplan S. (2001). et al. Child abuse in Turkey, an experience in overcoming denial and a description of 50 cases. *Child Abuse Negl*, 25, 279-90

Öner, U. (1996). Farklı okullarda görev yapan öğretmenlerin çocuk istismarı potansiyellerinin incelenmesi. Ankara: 72 Tasarım Dizgi

Özen, N.E. Şener, Ş. (1997). Çocuk ve ergende cinsel istismar. *Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları*, 2:473-491

Özmert, E.N., (2006). Erken çocukluk gelişiminin desteklenmesi – III: Aile. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 49; 256-273.

Öztop, B.C. Özcan, Ö.Ö. (2010). Cinsel istismar vakalarının sosyodemografik ve klinik özelliklerinin değerlendirilmesi. Yeni Symposium Dergisi, 1(48), 4

Parke, R.D. ve Collmer, C. W. (1975). Child Abuse, The University of Chicago Press.

Polat, O. Cinsel İstismar Adli Tıp Ders Notları

Polat, O. (2000). İstanbul ve Türkiye genelinde güç koşullardaki çocuklar açısından çocuk haklarının durumu. 1. İstanbul Çocuk Kurultayı Bildiriler kitabı. Umut Matbaası, İstanbul; 15-36

Polat, O. (2004). Klinik adli tıp.(1.baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık. 85-131.

Polat, O. (2006). Cinsel İstismar Rehberi, İstanbul: Forart Matbaa, 10-70

Rencken, R. H. (1996). "Body Violation: Physical and Sexual Abuse". Youth at Risk. A Prevention Resource for Counselors, Teachers and Parents. (Ed: David Capuzzi, Douglas R. Gross). USA: American Counseling Association

Runyan, D. Corrine, W. Ikeda, R. (2002). et al. Child abuse and neglect by parents and other caregivers. In: World report on violence and health. Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA.(eds). World Health Organization, Geneva, 57- 86.

Semerci, B. (2006), Birlikte büyütelim, İstanbul; Alfa Yayınları

Smith M, Bentovim A. Sexual abuse. Rutter M, Taylor E, Hersov L (ed.) (1994). Child and Adolescent Psychiatry. Third Edition, Newyork: Science Ltd, 230-43

Starzyk, K.B. ve Marshall, W.L. (2003). Childhood family and personological risk factors for sexual offending. Aggression and violent behavior. 8, 93-105

Şenol, Ş.(2000). Aile içi şiddetin farklı görünüşleri. Çocuk ve Aile Dergisi, 3(24), 30-2.

Taner, Y. Gökler, B. (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: psikiyatrik yönleri. Hacettepe Tıp Dergisi, 35, 82-86

Theodore, A. D. (2002). "Child Abuse". Child Development. The Macmillan Psychology Reference Series. (Ed: Neil J. Salkind). New York: Gale Group.

Tıraşçı Y, Gören S.(2007). Çocuk istismarı ve ihmali. Dicle Tıp Dergisi; 34(1):70-74

Tower, C. C. (2005). Understanding child abuse and neglect. USA: Pearson Education, Inc.

Tuna, S.(2010). Aile içi çocuk istismarı: annelerin bazı risk faktörleri açısından incelenmesi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Twaite, James A. Srednicki, Ofelia Rodriguez (2004). Understanding and reporting child abuse: legal and psychological perspectives: Part two: emotional abuse and secondary abuse, The Journal of Psychiatry & Law, 32/Winter.:455

Yabaş, İ. (2008). Dünyada ve Türkiye’de cinsel sömürü amaçlı çocuk ticareti. Ankara: Polis Akademisi, Yüksek Lisans Tezi

Yalın, A. (1995). Okul öncesi çocuklarda cinsel istismarı önleme programı. Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 2(1):19-27

Yavuzer, H. (1992). Ana- baba ve çocuk. İstanbul: Remzi Kitabevi, s.60

Yıldırım, A. Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri(6.baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yılmaz, G. İştien, N. Ertan, Ü. Ve Öner, A. (2003). Bir çocuk istismarı vakası. Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi, 46, 295-298.

Yılmaz, G.(2009). Cinsel istismara uğramış ve uğramamış 6-12 yaş grubundaki çocukların aile resmi çizimleri, davranış sorunları ve ailelerin işlevsel özelliklerinin incelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Zara, A.(2004). Cinsel İstismara Bağlı Travma: Psikolojik Tedavi Süreci Ve İlkeleri, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt:7 (14), 15-22

Zeytinoğlu, S.(1991). Sağlık, sosyal hizmet, hukuk ve eğitim alanlarında çalışanların Türkiye’de çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili görüşleri. Çocuk İstismarı ve İhmali. Ankara: Gözde Repro Ofset

<http://www.belgenet.com/yasa/tck/102-105.html> erişim tarihi: 25.05.2011, 23:16

<http://www.mmustafabayraktar.com/wp-content/uploads/2009/06/cocuklarda-cinsel-istismar-ii-httpwww-adlitip-orgp126-23052009.pdf> erişim tarihi: 27.05 2011, 10.48

<http://cahidejibek.wordpress.com/2011/03/30/pedofili-nedir/> erişim tarihi: 27.05 2011, 11.01

<http://e-psikoloji.com/forum/showthread.php?8222-Ensest-En-Yak%FDndakinden-Gelen-En-G%F6r%FCnmez-%DDstismar> erişim tarihi: 25.05.2011, 22.36

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/554190-tacizci-yakalandi>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/511054-bir-cinsel-istismar-haberi-de-surfadan>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/191026-17lik-tacizci-amca-tutuklandi>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/186967-kizina-cinsel-istismar>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/178014-tanik-kiza-sanik-suphesiyle-dna-testi>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/170761-9-yasindaki-cocuga-cinsel-taciz>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/170748-sapik-medyum>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/146568-issiz-kaldi-sapik-oldu>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/74942-aydinda-tecavuz-soku>

<http://www.haberturk.com/yasam/haber/67972-tacizci-ogretmene-46-yil-isteniyor>

<http://www.haber7.com/haber/20100705/Kucuk-kizlara-tacize-42-yil-hapis-istemi.php>

<http://www.haber7.com/haber/20100519/Erkek-cocuklara-istismardan-1-kisi-tutuklandi.php>

<http://www.haber7.com/haber/20100510/Cocuga-tacizde-bulunan-kisi-tutuklandi.php>

<http://www.haber7.com/haber/20100506/Kocelede-taciz-zanlisina-43-yil-hapis.php>

<http://www.haber7.com/haber/20090901/5-yasindaki-kiza-cinsel-istismar-iddiasi.php>

<http://www.haber7.com/haber/20090721/Dalamanda-cinsel-istismar-iddiasi.php>
<http://www.haber7.com/haber/20081031/Bunlari-bir-insan-yapmis-olamaz.php>
<http://www.haber7.com/haber/20080306/Cocuk-istismarcisina-13-yil-hapis.php>
<http://www.haber7.com/haber/20070222/Cocuga-cinsel-istismara-15-yil-hapis.php>
<http://www.haber7.com/haber/20070619/Civcivli-sapik-yakalandi.php>
<http://www.haber7.com/haber/20070202/NNB-bebegin-artik-bir-ailesi-var.php>
<http://www.haber7.com/haber/20070122/Bebege-tecavuze-21-yil-hapis.php>
<http://www.haber7.com/haber/20070107/Siddet-egitimsizden-taciz-egitimliden.php>
<http://www.haber7.com/haber/20060719/Eminonundeki-cinsel-istismara-3-tutuklama.php>
<http://www.haber7.com/haber/20060418/Ogretmene-cinsel-taciz-suclamasi.php>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=14571539>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=13709983>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12837179>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12450661>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12227811>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11737604>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11797972>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11634679>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11132621>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10823249>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10599821>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10422155>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10364273>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=15925855>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=13563715>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=13566961>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=13228481>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12856079>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12837179>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12784665>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12696958>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12611754>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12466996>

<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12373525>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12227811>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=12118171>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11886051>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11796627>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11797972>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11634679>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11245039>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11177437>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=11132621>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10635295>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10364273>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=10096985>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=9928532>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=9919593>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=9588830>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=9357070>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=9291768>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=8558351>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=8100668>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=8006146>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=7612972>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=7862283>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=7544825>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=5519379>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=4091268>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=3987247>
<http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/ShowNew.aspx?id=17559712>

EKLER

- 1- Bilgi Formu**
- 2- Sanal Medya Haber Sitesi Erişim Oranları**
- 3- Özgeçmiş**
- 4- Bildirim Sayfası**

EK-1: BİLGİ FORMU**BİLGİ FORMU**

1. Çocuğun Yaşı:

2. Çocuğun Cinsiyeti:

1-kız 2-erkek

3. Çocukta Mental Retardasyon olma durumu:

1-var 2-yok

4. Anne-Babada ruhsal hastalık:

1.yok 2-nöroz 2-psikoz 3-bağımlılık 4-zeka geriliği 5-kişilik bozukluğu 6-diğer

5. Anne-Babada madde bağımlılığı:

1- yok 2-alkol 3-esrar 4-diğer

6. Aile durumu:

1-anne baba birlikte 2-boşanmış 3-ayrı yasayan anne babalar 4-anne ölü 5-baba ölü

7. Anne baba arasında akrabalık:

1-yok 2-var

8. Aile yapısı:

1-çekirdek aile 2-geniş 3-anne ile 4-baba ile 5-akraba ile 6-koruyucu aile ile 7-evlat edinilmiş 8-kurumda

9. Çocuğun bakımını üstelene kişi:

1-anne-baba 2-annneanne 3-babaanne 4-bakıcı 5-kurum 6-akraba

10. Cinsel istismar şekli:

1-Sürtünme 2-genital penetrasyon 3-anal penetrasyon 4-oral penetrasyon 5-sözlü istismar 6-gösterimcilik 7-çocuk pornosu 8-cinsel amaçlı satma 9-öpmek 10-ellemek

11. İstismarcının çocuğa olan yakınlığı:

1-baba 2-ağabey 3-bunun dışında akraba 4-akraba dışında tanıdık 5-yabancı kimse 6-üvey baba 7-nikahsız eş

12. Cinsel istismarın tekrarlama:

1-yok 2-var

13. İstismarın yaşandığı mevsim:

1-ilkbahar 2-yaz 3-sonbahar 4-kış

14. Mağdurun davranış şekli:

1-gizleme 2-aileden yardım isteme 3-eğitim kuruluşundan yardım isteme 4-arkadaşlarından yardım isteme 5-emniyet birimlerinden yardım isteme 6-adli kurumlardan yardım isteme

15. Ailenin istismara yaklaşımı:

1-gizleme 2-adli yardım arama 3-tıbbi yardım arama 4-hukuk dışı uygulamalar 5-diğer

16. Ailenin ocuęa yaklaşımı:

1-suçlayıcı 2-baskılayıcı-sınırlayıcı 3-destekleyici 4.koruyucu

EK-2. SANAL MEDYA HABER SİTELERİNE ERİŞİM ORANLARI**HOLDİNG HABER SİTELERİ**

SIRASI	SİTE ADI	İZLEYİCİ SAYISI
1)	Hürriyet	7.294.000
2)	Milliyet	6.986.000
3)	Mynet	5.048.000
4)	Habertürk	4.162.000
5)	Sabah	3.369.000
6)	Vatan	2.667.000
7)	Haber 7	2.574.000
8)	NTV	2.199.000
9)	Zaman	1.694.000
10)	E - Kolay	1.508.000

Kaynak: GEMİUS Eylül 2010 ölçüm sonuçları

EK-3: Özgeçmiş**ÖZGEÇMİŞ**

1984 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Sivas ili Şarkışla ilçesinde tamamladı. 2003 yılında kayıt yaptırdığı Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği programından 2007 yılında mezun oldu. 2007-2009 yılları arasında öğretmenlik yaptı. 2009 yılında Hitit Üniversitesi Sungurlu Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi programında Öğretim Görevlisi olarak göreve başladı ve İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans programına kaydını yaptırdı.

Mehmet KANAK

Malatya-2011

EK- 4: Bildirim Sayfası**BİLDİRİM**

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

X Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

İmza
[.../...../2011]

Mehmet KANAK